

VI. KONIUNKTURA W HANDLU

1. Omówienie wyników

1. Koniunktura w handlu w IV kwartale 2016 r. uległa pogorszeniu. Wartość wskaźnika koniunktury IRG SGH (IRGTRD) zmniejszyła się o 8,8 punktu i obecnie wynosi -6,7 pkt. Jest również niższa od poziomu odnotowanego przed rokiem (o 2,5 punktu) oraz od średniej dla czwartego kwartału z ostatnich dziesięciu lat (wynosi ona -5,4 pkt.).

2. W przekroju według wielkości przedsiębiorstwa, mierzonej liczbą zatrudnionych, odnotowano spadek wartości wskaźnika we wszystkich grupach przedsiębiorstw; największy, o 15,9 pkt., w grupie przedsiębiorstw dużych, zatrudniających powyżej 100 osób, a najniższy, 0,2 pkt., w grupie przedsiębiorstw zatrudniających od 51 do 100 pracowników.

3. Pogorszenie się koniunktury zanotowano we wszystkich grupach przedsiębiorstw, wyróżnianych wg kryterium profilu sprzedaży. Największy spadek wartości wskaźnika zarejestrowano w przedsiębiorstwach zajmujących się sprzedażą hurtową (z +30,8 pkt. do -1,1 pkt.). W przypadku przedsiębiorstw zajmujących się sprzedażą we wszystkich formach (detaliczną, hurtową i mieszaną), odnotowano spadek o 3,7 pkt. (z -0,2 pkt. do -3,5 pkt.). Dla przedsiębiorstw prowadzących działalność detaliczną wartość wskaźnika obniżyła się w ciągu kwartału o 2,2 pkt. do poziomu -8,4 pkt.

4. W przekroju według miejsca prowadzenia działalności poprawę koniunktury zaobserwowano w przedsiębiorstwach handlowych działających w średnich i małych miastach. Pomimo wzrostu, wskaźnik koniunktury dla tych grup przedsiębiorstw pozostał na ujemnym poziomie. Najniższą wartość wskaźnika koniunktury (w wysokości -20,9 pkt.) odnotowano dla przedsiębiorstw działających na wsiach.

5. Wartość ogólnego wskaźnika koniunktury w handlu obniżyła się. Spadły również wartości sald odpowiedzi na pytania dotyczące: zmian ogólnej sytuacji, zmian sytuacji finansowej przedsiębiorstw handlowych, zapasów, zakupów od dostawców zagranicznych, wielkości zatrudnienia, ilości sprzedawanych towarów oraz powierzchni magazynowej. Mimo to ankietowani ocenili ogólną kondycję swoich przedsiębiorstw jako dobrą. Przewidywania dotyczące rozwoju ogólnej sytuacji w najbliższych 6 miesiącach są jednak negatywne.

6. Od początku badań koniunktury w handlu, prowadzonych przez IRG SGH, trzy czynniki niezmiennie ograniczają poprawę sytuacji przedsiębiorstw handlowych: konkurencja, koszty zatrudnienia pracowników i niedostateczny popyt. Tak też było w analizowanym kwartale. W porównaniu z III kwartałem 2016 r. zwiększył się odsetek przedsiębiorstw wskazujących konkurencję za główną przeszkodę w rozwoju działalności (z 69,0 % do 72,1 %). Zmniejszył się natomiast odsetek ankietowanych wskazujących, iż to koszty zatrudnienia pracowników oraz niedostateczny popyt ograniczają poprawę ich sytuacji (zmiany, odpowiednio: z 65,3 % do 62,5 % oraz z 52,9 % do 52,5 %). Na kolejnych miejscach uplasowały się: powierzchnia sprzedaży, inne (czynniki) oraz wysokość oprocentowania kredytów.

7. Wartość salda odpowiedzi na pytanie dotyczące zmiany ogólnej sytuacji przedsiębiorstw handlowych zmniejszyła się w stosunku do III kwartału 2016 r. o 3,4 pkt., osiągając poziom -10,4 pkt. Jest ona niższa niż w analogicznym okresie ubiegłego roku (-3,9 pkt. w IV kwartale 2015 r.). Przewidywania dotyczące najbliższych kilku miesięcy są również pesymistyczne; przedsiębiorstwa spodziewają się dalszego pogorszenia swojej ogólnej sytuacji.

8. Ocena ogólnej sytuacji przedsiębiorstw handlowych powiązana jest z oceną ich sytuacji finansowej. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o zmianę sytuacji finansowej wyniosła -14,1 pkt i jest o 3,0 pkt. niższa niż kwartał wcześniej oraz o 8,4 pkt niższa od wartości z analogicznego okresu ubiegłego roku. Rozkład odpowiedzi jest następujący: 9,2 % badanych przedsiębiorstw uznało, że względem III kwartału 2016 r. ich sytuacja poprawiła się, 67,5 % respondentów stwierdziło, że ich sytuacja nie uległa zmianie, natomiast 23,3 % badanych odnotowało jej pogorszenie. Podobnie jak w przypadku przewidywań dotyczących ogólnej sytuacji, przedsiębiorstwa handlowe spodziewają się również pogorszenia swojej sytuacji finansowej w najbliższych miesiącach.

9. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o wielkość zapasów obniżyła się w stosunku do minionego kwartału o 2,9 pkt. i wynosi -3,8 pkt. Jest niższa niż w analogicznym okresie ubiegłego roku (spadek rok do roku o 3,5 pkt.). Złożył się nie następujący rozkład odpowiedzi: 17,9 % badanych przedsiębiorstw uznało, że ich zapasy się zwiększyły, 60,4 % nie zadeklarowało żadnych zmian w ich poziomie, a 21,7 % respondentów stwierdziło ich zmniejszenie się. Przewidywany jest dalszy spadek poziomu utrzymywanych zapasów w nadchodzących miesiącach.

10. W ciągu ostatniego kwartału zarejestrowano wzrost wartości salda odpowiedzi na pytanie o wielkość zakupów od dostawców krajowych, z -6,7 pkt. do -0,4 pkt. Wartość salda była jednak niższa od wartości odnotowanej w analogicznym okresie ubiegłego roku (+0,4 pkt.). Prognozy na najbliższe miesiące są jednak negatywne; przedsiębiorstwa handlowe spodziewają się spadku zakupów od dostawców krajowych.

11. O 6,9 punktu zmniejszyła się w ciągu kwartału wartość salda odpowiedzi na pytanie o wielkość zakupów od dostawców zagranicznych (z poziomu -8,3 pkt. do -15,2 pkt.). Wartość salda zanotowanego w analogicznym okresie ubiegłego roku była nieco wyższa i wynosiła -11,6 pkt. Na bieżące saldo złożyły się następujące odpowiedzi: 6,5 % respondentów w IV kwartale 2016 r. zwiększyło – w porównaniu z III kwartałem 2016 r. – zakupy od dostawców zagranicznych, 71,9 % utrzymało je na dotychczasowym poziomie, natomiast 21,7 % zmniejszyło je. Zakupy od dostawców zagranicznych asymetrycznie reagują na zmiany koniunktury, tzn. maleją przy spadku koniunktury i powoli zmieniają się wraz z jej poprawą. Zdaniem przedsiębiorców, w kolejnych miesiącach sytuacja ulegnie pogorszeniu (wartość salda prognostycznego wynosi -19,5 pkt.).

12. W ciągu ostatniego kwartału o 12,5 pkt. spadła wartość salda odpowiedzi na pytanie dotyczące wielkości zatrudnienia. W analogicznym okresie ubiegłego roku osiągnęła ona poziom -6,1 pkt. Przedsiębiorstwa spodziewają się kolejnego spadku zatrudnienia w nadchodzących miesiącach.

13. W IV kwartale 2016 r. w 36,6 % przedsiębiorstw handlowych ceny wzrosły w porównaniu z III kwartałem 2016 r. (w tym: w 7,6 % o więcej procent, w 17,6 % o tyle samo procent, a w 11,3 % o mniej procent), w 56,7 % ankietowanej grupy przedsiębiorców ceny nie zmieniły się, natomiast w 6,7 % obniżyły się. Przedsiębiorstwa spodziewają się wzrostu cen w kolejnym kwartale.

14. W ostatnich trzech miesiącach zmniejszył się wolumen sprzedawanych towarów (spadek wartości salda o 12,1 punktu). Wartość salda osiągnęła poziom -10,9 pkt., znacznie poniżej poziomu odnotowanego w analogicznym okresie ubiegłego roku (-1,8 pkt.). Na obecne saldo złożyły się następujące odpowiedzi: 20,5 % przedsiębiorstw handlowych uznało, że w IV kwartale 2016 r. względem III kwartału 2016 r. wolumen sprzedawanych przez nie towarów zwiększył się, 48,1 % respondentów wskazało, iż utrzymał się on na tym samym poziomie, natomiast u 31,4 % ankietowanych nastąpił spadek. Przedsiębiorstwa handlowe przewidują dalszy spadek wielkości sprzedaży w najbliższym kwartale.

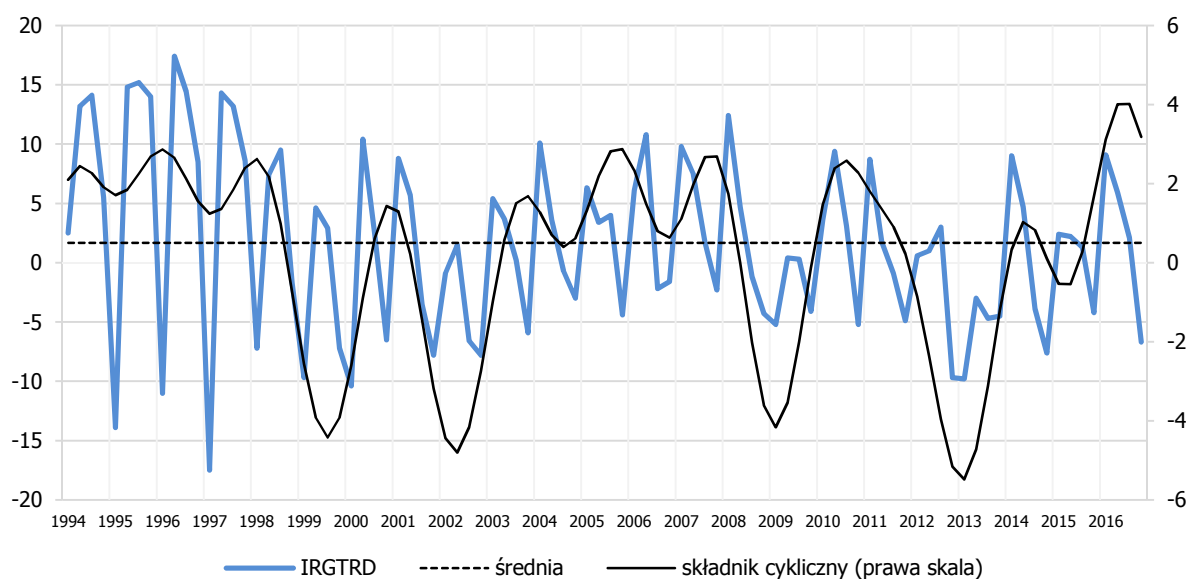
15. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o wielkość ogólnej powierzchni magazynowej zmniejszyła się w ciągu kwartału, osiągając wartość -4,2 pkt. Jest ona niższa niż rok wcześniej o 5,0 pkt. Prognozy są również pesymistyczne; przedsiębiorcy zamierzają zmniejszyć wielkość powierzchni magazynowej w kolejnych miesiącach.

16. Ogólna sytuacja przedsiębiorstw handlowych w IV kwartale 2016 r. została przez nie oceniona jako dobra i wartość salda odpowiedzi na to pytanie wyniosła +12,6 punktu. Rozkład salda odpowiedzi jest następujący: 29,1 % badanych przedsiębiorstw uznało ogólną kondycję swojego przedsiębiorstwa za dobrą, 54,4 % ankietowanych za średnią, natomiast 16,5 % za słabą. Przedsiębiorstwa handlowe spodziewają się jednak pogorszenia swojej ogólnej sytuacji ekonomicznej w nadchodzącym okresie.

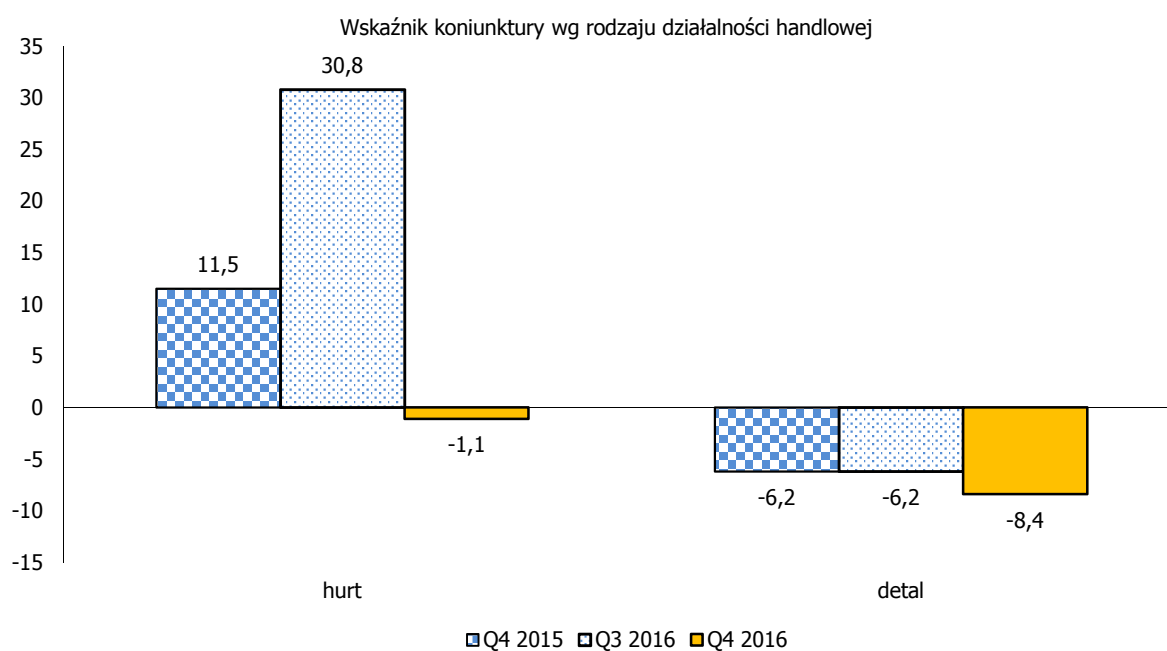
17. Od wielu lat na wysokim poziomie utrzymuje się dodatnia wartość salda odpowiedzi na pytanie dotyczące wzrostu konkurencji na rynku. W tej edycji badania wzrosła ona istotnie w stosunku do poprzedniego kwartału (o 9,3 punktu) i osiągnęła poziom +40,0 pkt. Rozkład odpowiedzi jest następujący: 41,3 % ankietowanych przedsiębiorstw uznało, że w IV kwartale 2016 r. względem III kwartału 2016 r. konkurencja dla nich wzrosła, 57,5 % nie zaobserwowało zmiany, a 1,3 % respondentów stwierdziło, że konkurencja dla nich zmniejszyła się. Przedsiębiorstwa handlowe spodziewają się dalszego wzrostu zagrożenia ze strony konkurencji w najbliższych miesiącach.

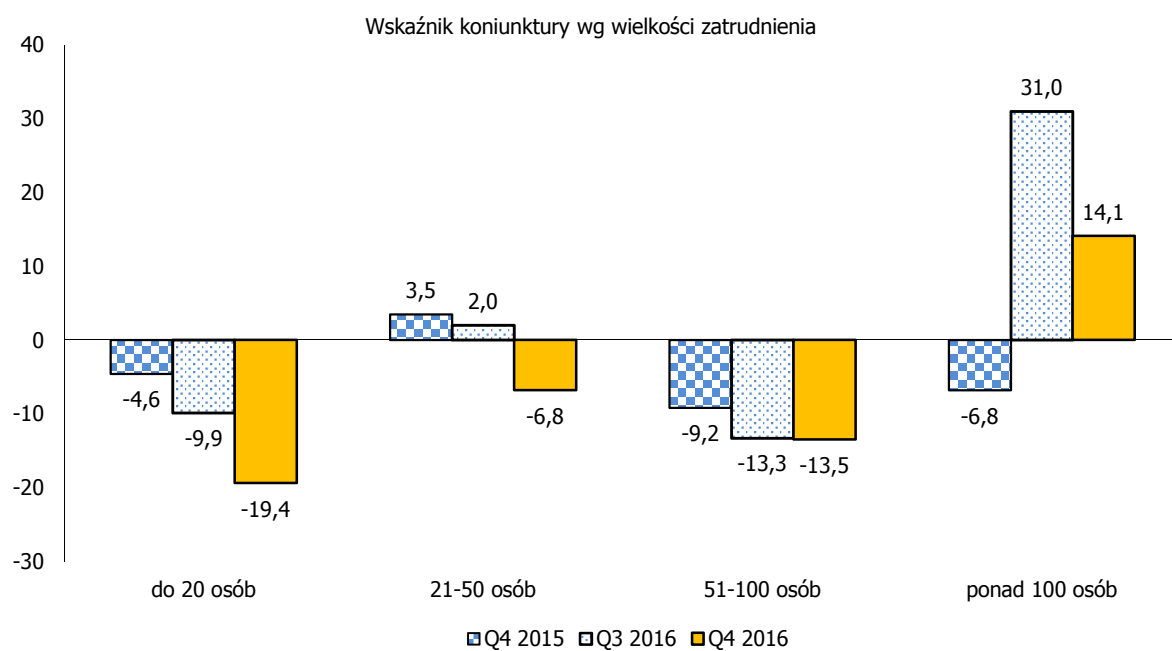
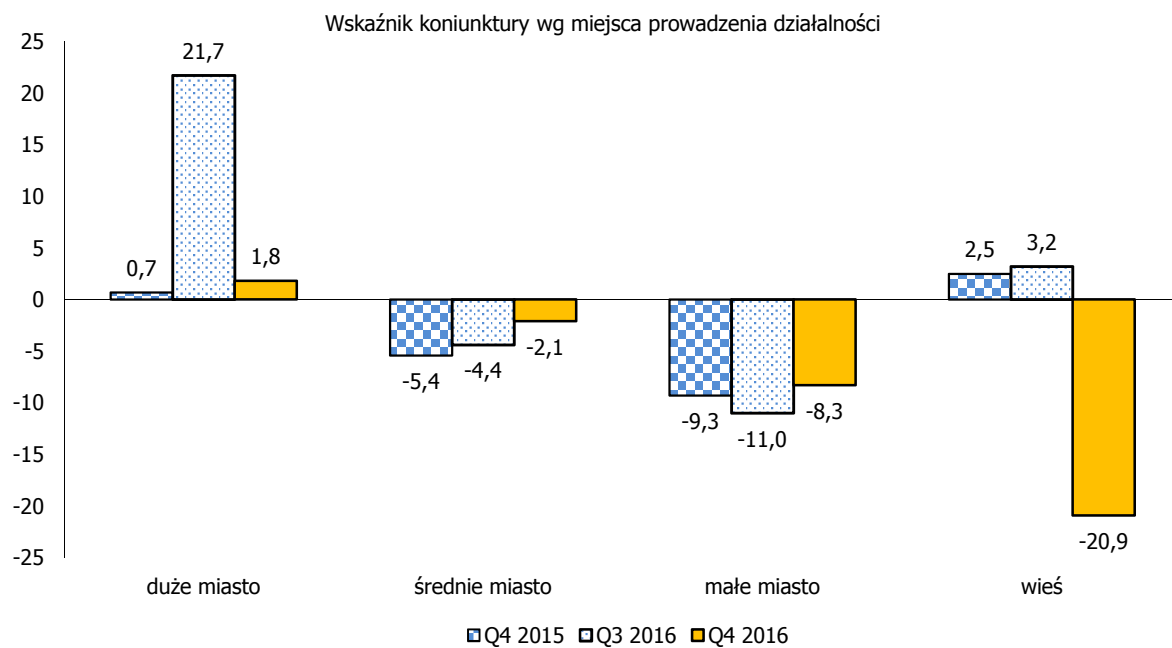
2. Wyniki szczegółowe

WSKAŹNIK KONIUNKTURY

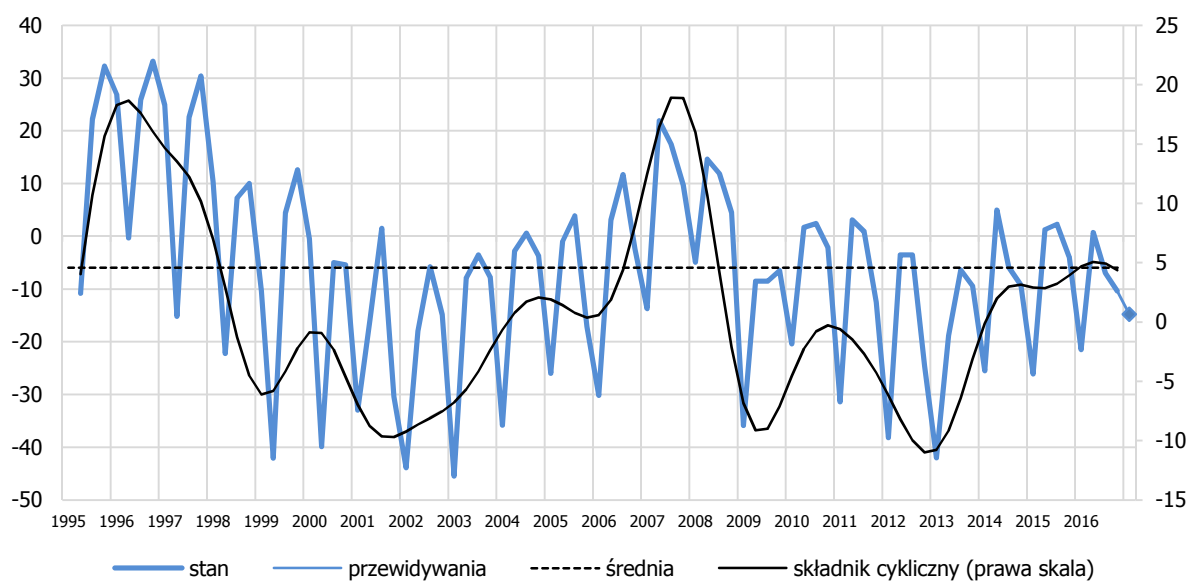

składowe salda	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016
1. wolumen sprzedaży - przewidywania	-1,4	4,2	13,7	8,7	-7,1
2. zakupy towarów od dostawców krajowych i zagranicznych - przewidywania	-11,5	-2,6	-2,6	-1,4	-16,8
3. zapasy - stan	-0,3	-25,7	-6,6	0,9	-3,8
wskaźnik koniunktury (IRGTRD): $(1+2-3)/3$	-4,2	9,1	5,9	2,1	-6,7

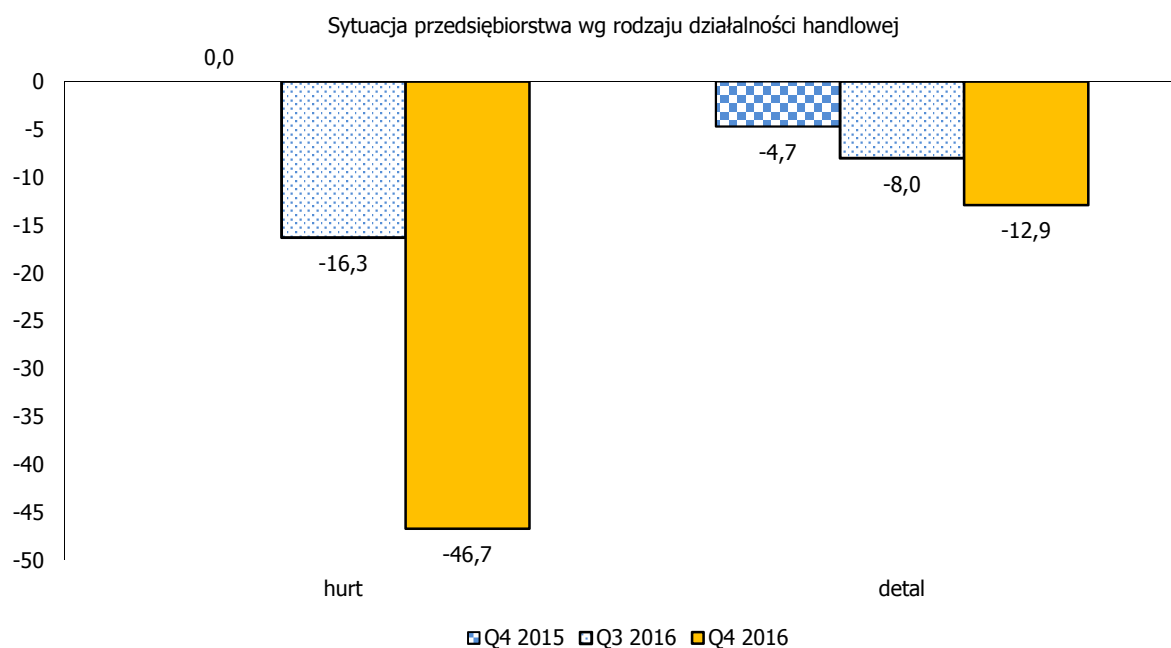

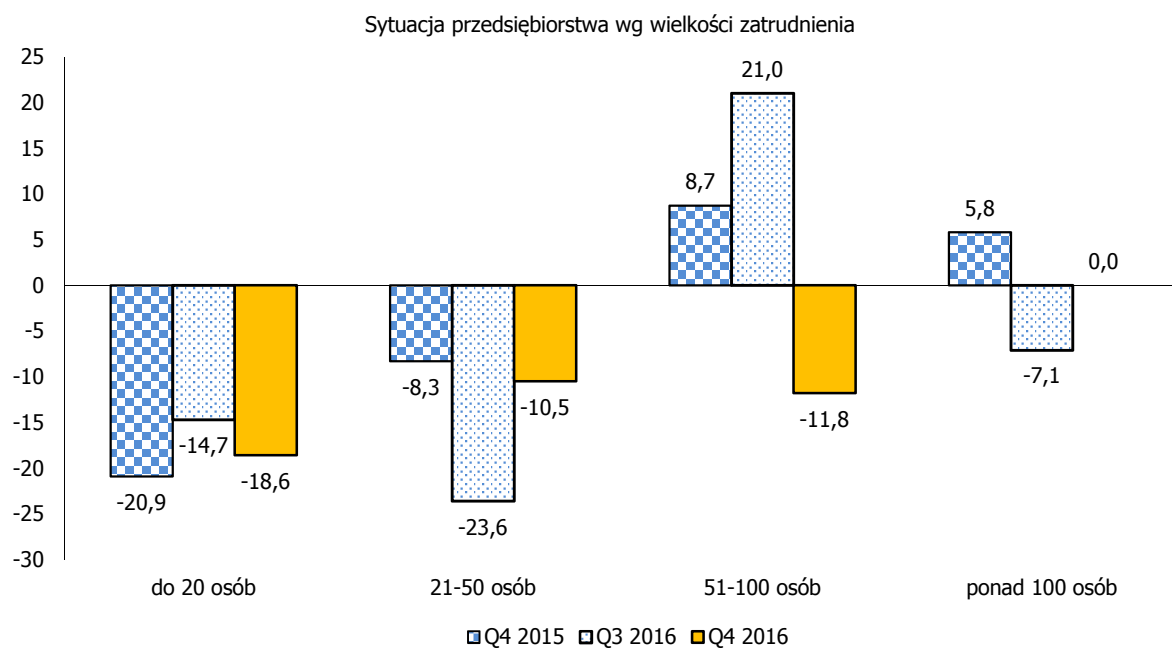
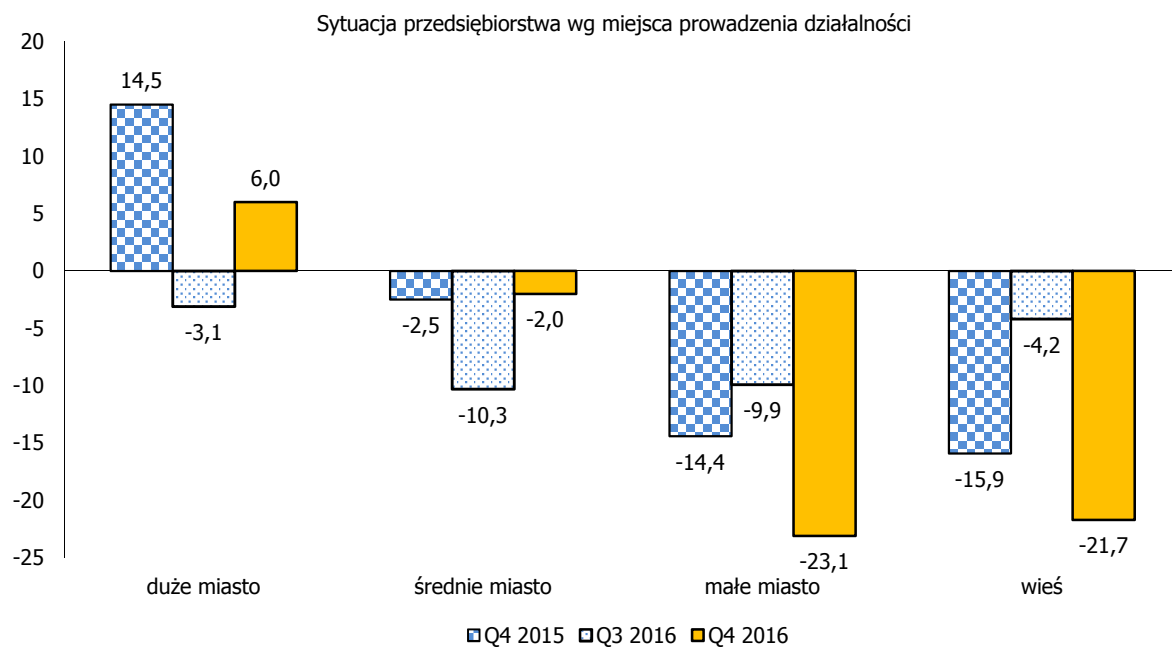

SYTUACJA PRZEDSIĘBIORSTWA

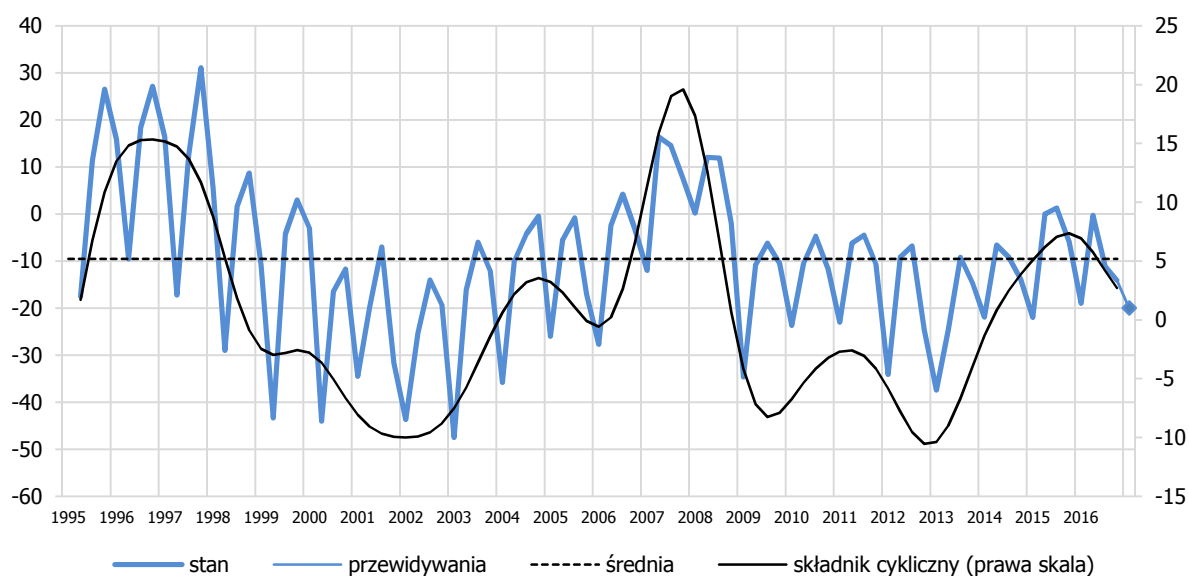

warianty odpowiedzi - odsetki	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016	przewidywania
1. poprawa	17,8	13,4	19,5	14,9	13,8	10,0
2. brak zmiany	60,5	51,8	61,6	63,2	62,1	65,2
3. pogorszenie	21,7	34,9	18,8	21,9	24,2	24,8
saldo (1.-3.)	-3,9	-21,5	0,7	-7,0	-10,4	-14,8

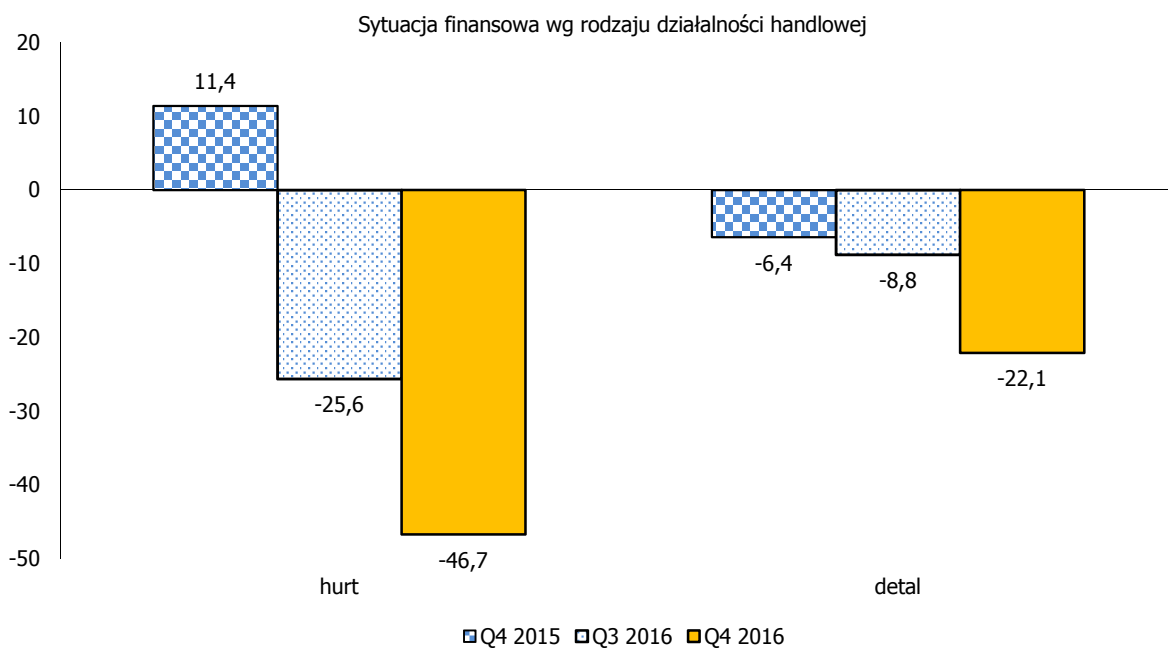

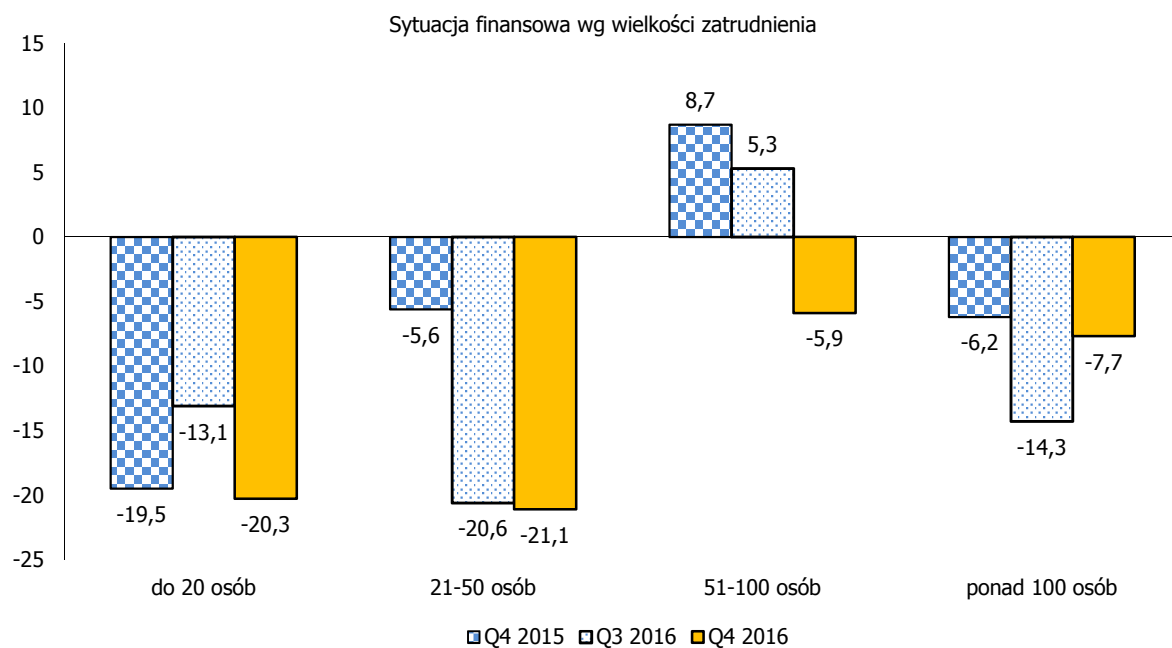
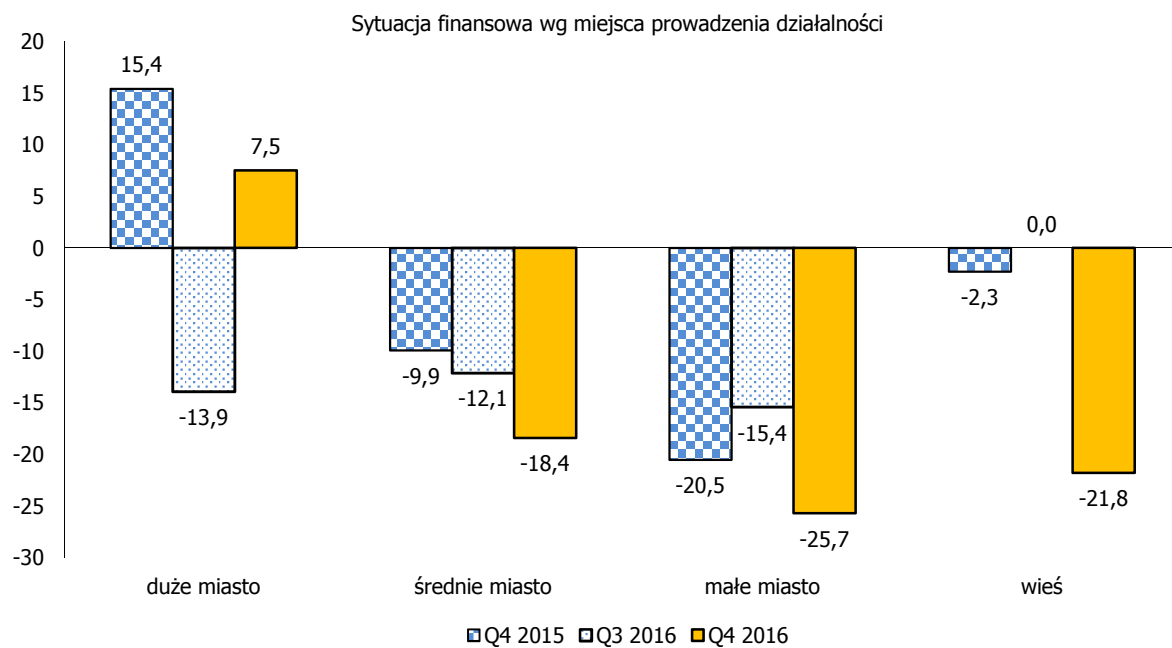
SYTUACJA FINANSOWA

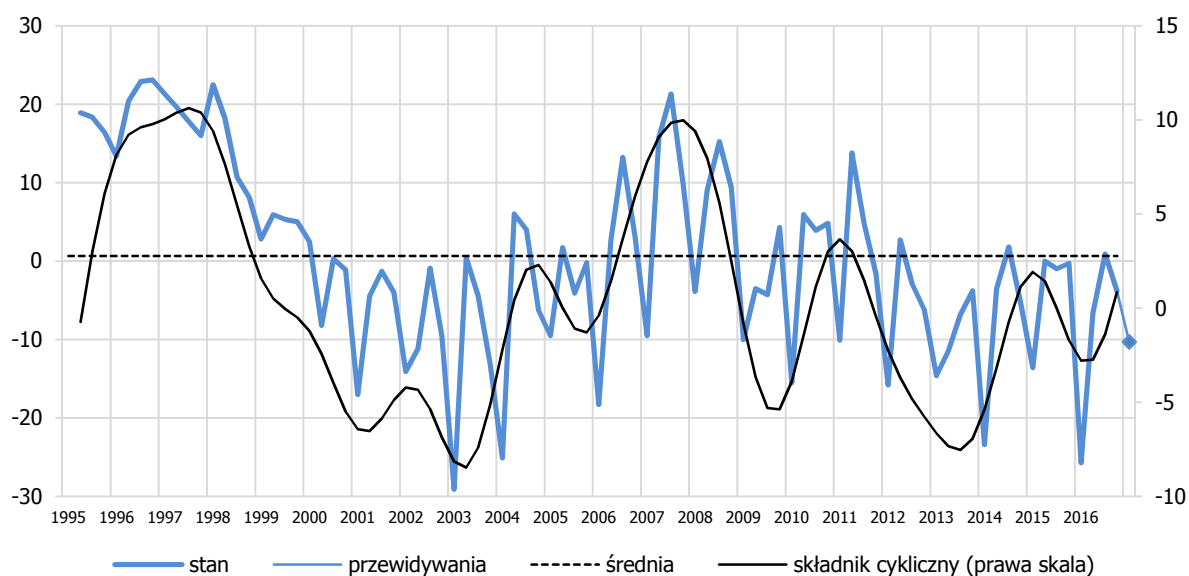
warianty odpowiedzi - odsetki	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016	przewidywania
1. poprawa	15,2	11,6	20,3	11,6	9,2	6,1
2. brak zmiany	63,9	57,7	59,1	65,7	67,5	67,8
3. pogorszenie	20,9	30,6	20,6	22,7	23,3	26,1
saldo (1.-3.)	-5,7	-19,0	-0,3	-11,1	-14,1	-20,0

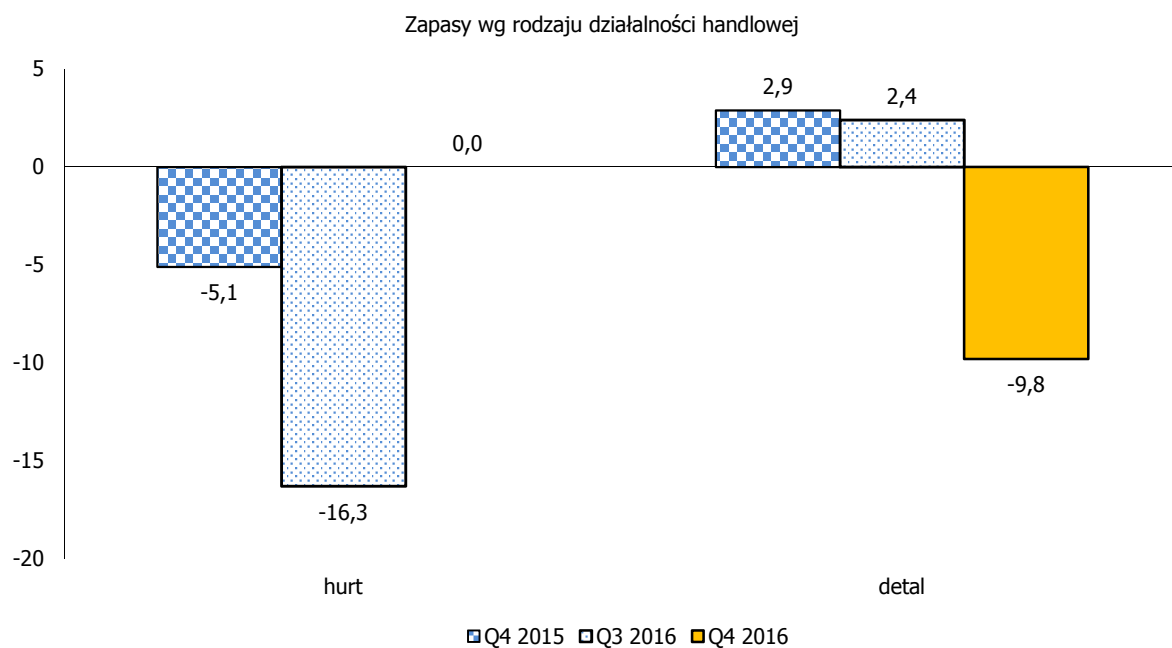

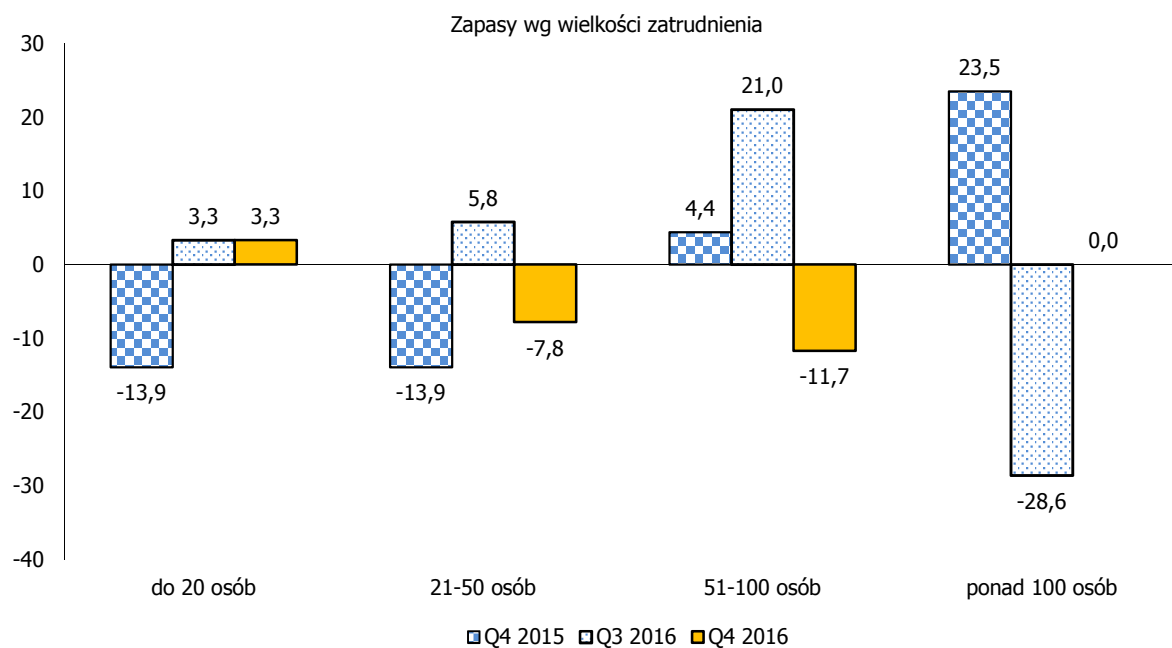
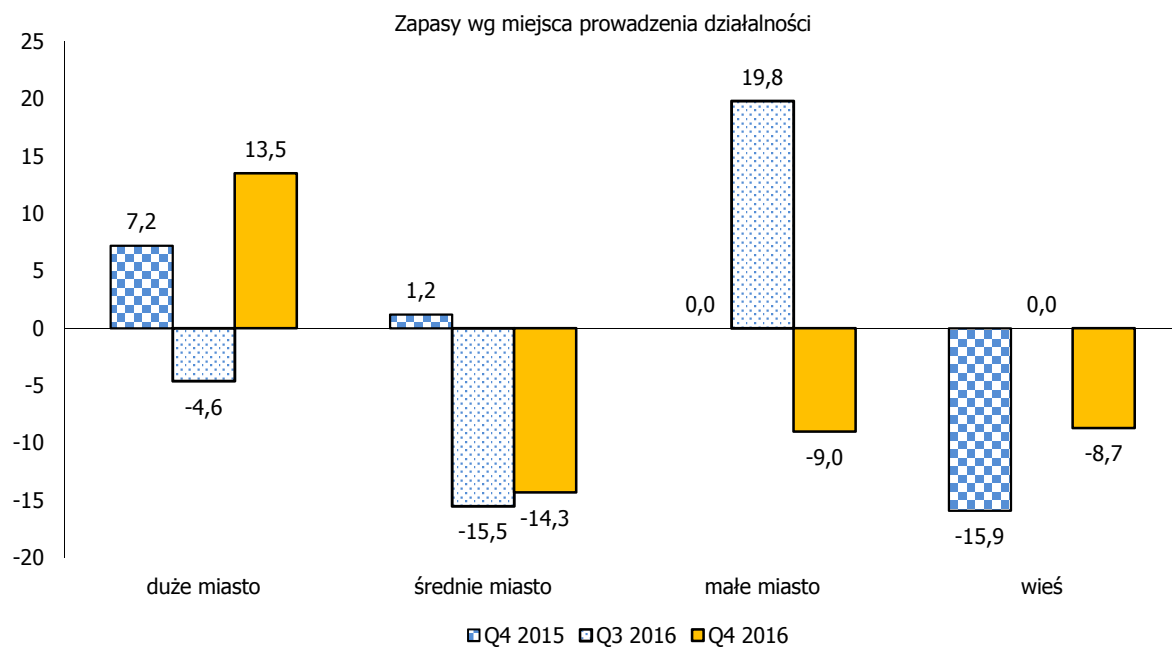

ZAPASY

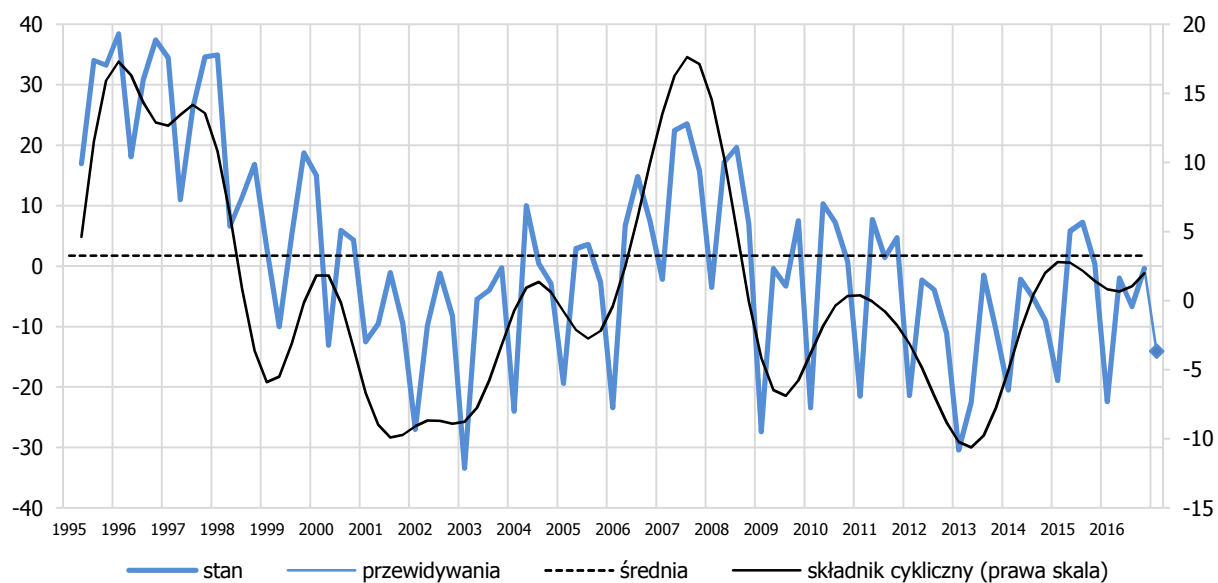

warianty odpowiedzi - odsetki	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016	przewidywania
1. wzrost	16,4	9,0	14,0	15,8	17,9	11,7
2. brak zmiany	66,9	56,3	65,4	69,3	60,4	66,4
3. spadek	16,7	34,7	20,6	14,9	21,7	22,0
saldo (1.-3.)	-0,3	-25,7	-6,6	0,9	-3,8	-10,3

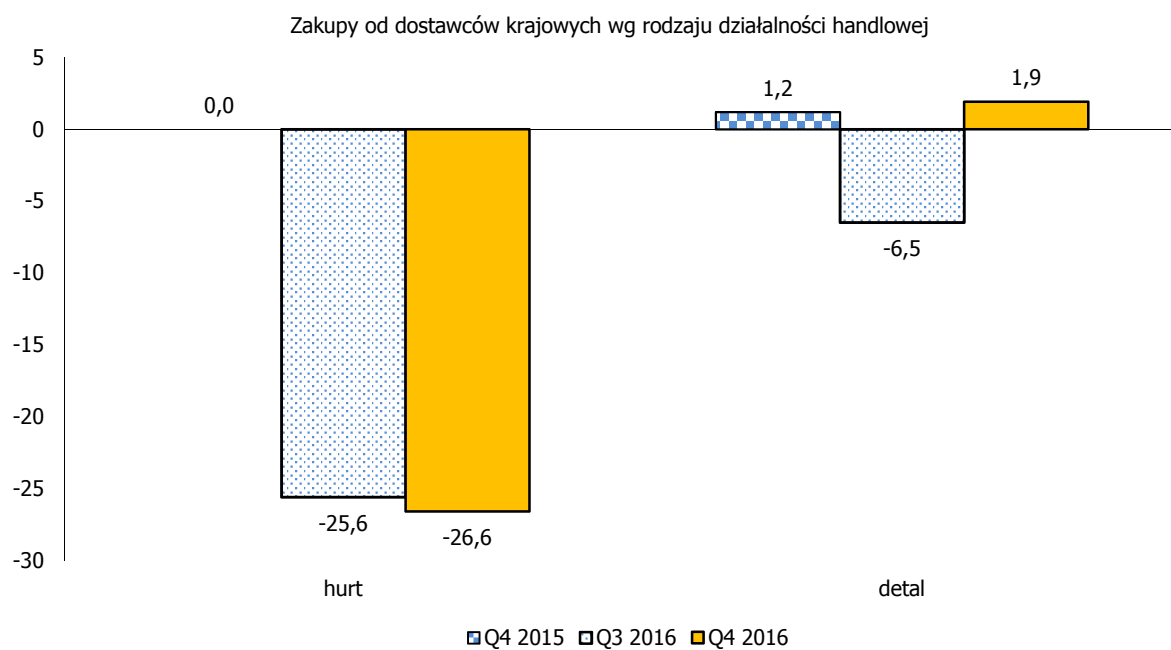

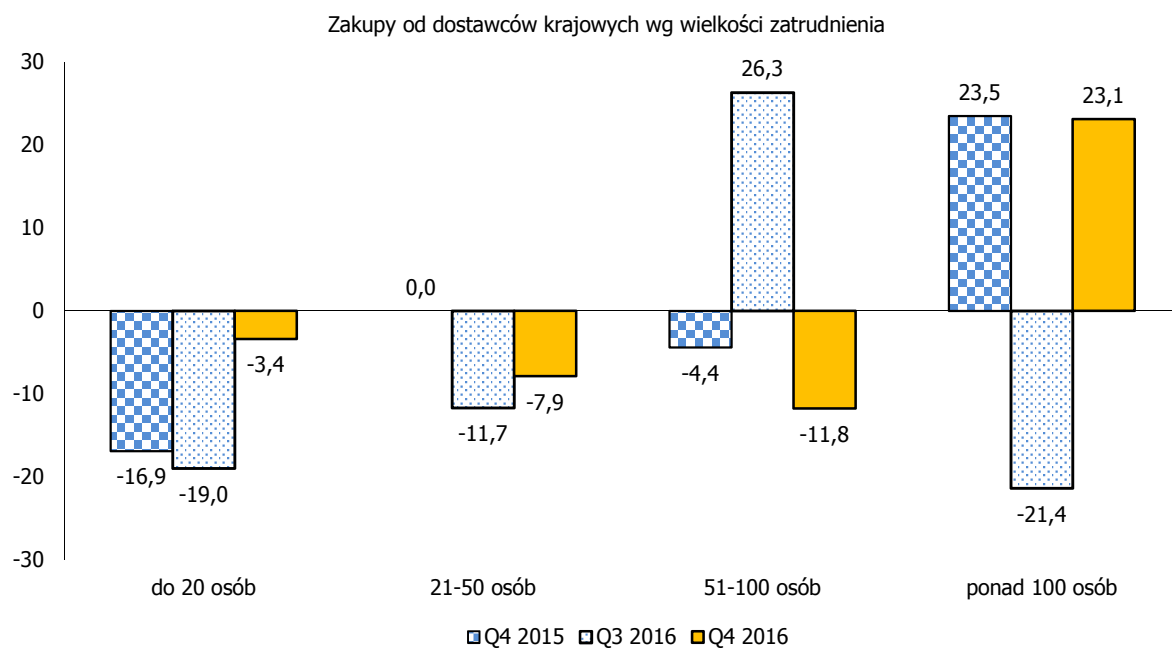
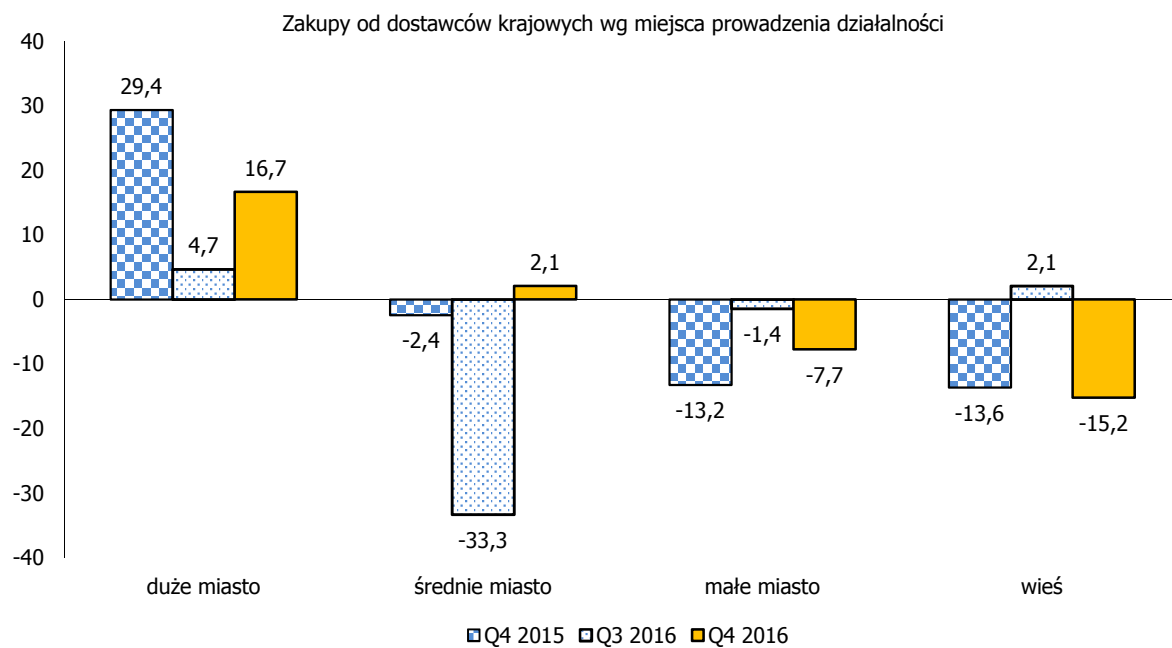

ZAKUPY OD DOSTAWCÓW KRAJOWYCH

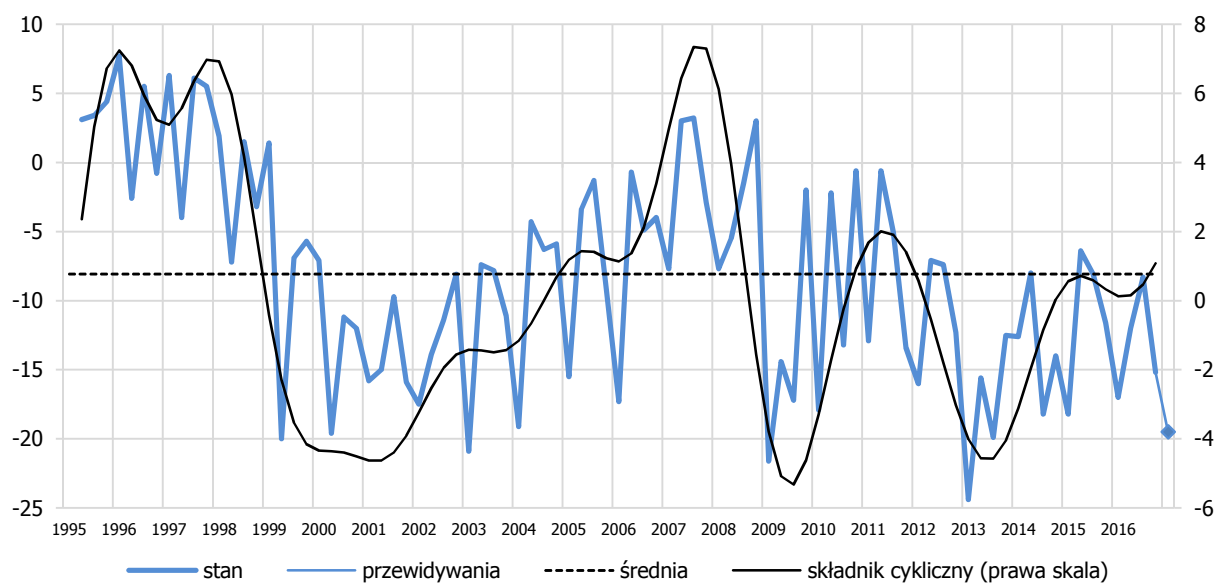

warianty odpowiedzi - odsetki	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016	przewidywania
1. wzrost	20,4	10,7	18,6	14,6	20,5	13,6
2. brak zmiany	59,6	56,2	60,8	64,0	58,6	58,7
3. spadek	20,0	33,1	20,6	21,3	20,9	27,7
saldo (1.-3.)	0,4	-22,4	-2,0	-6,7	-0,4	-14,1

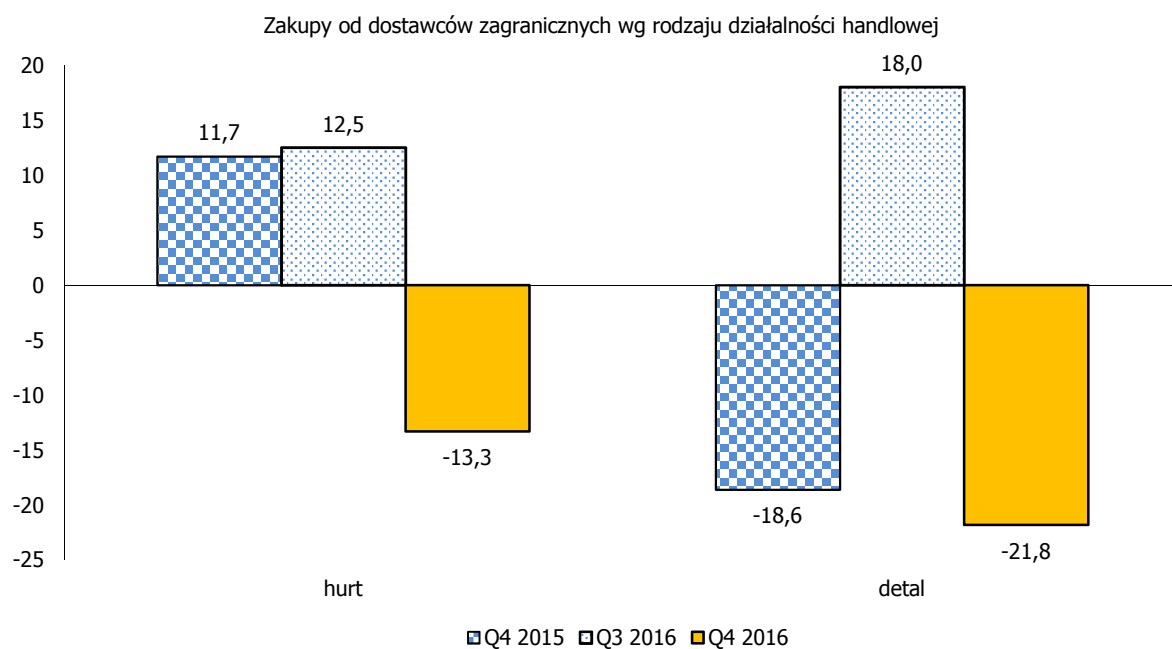

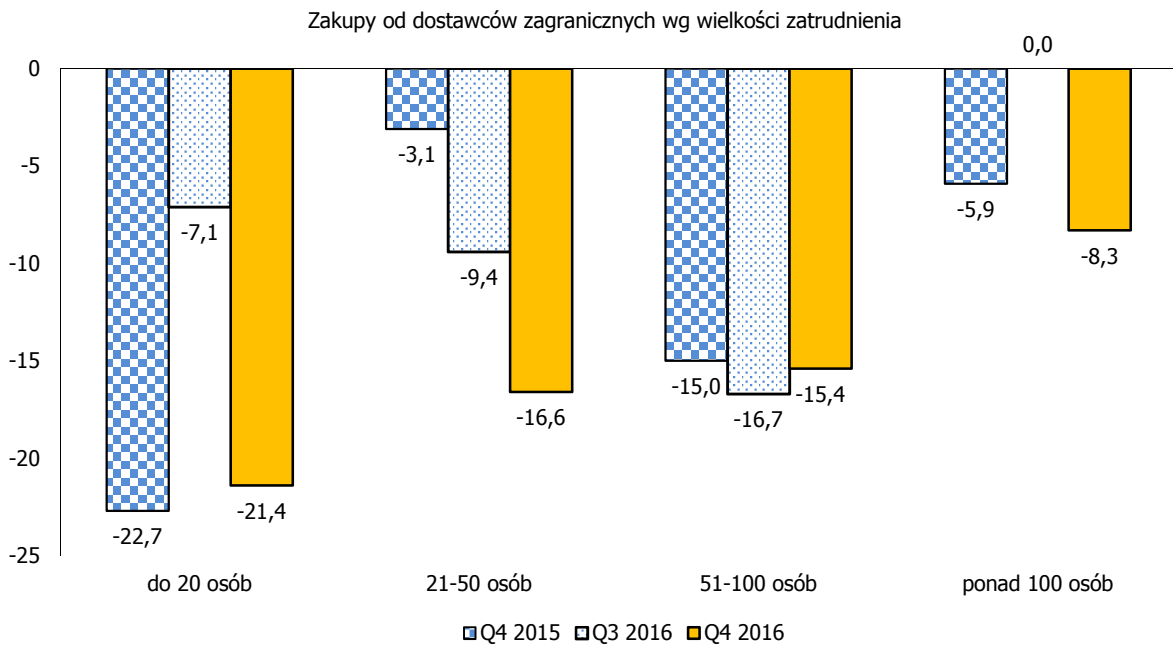
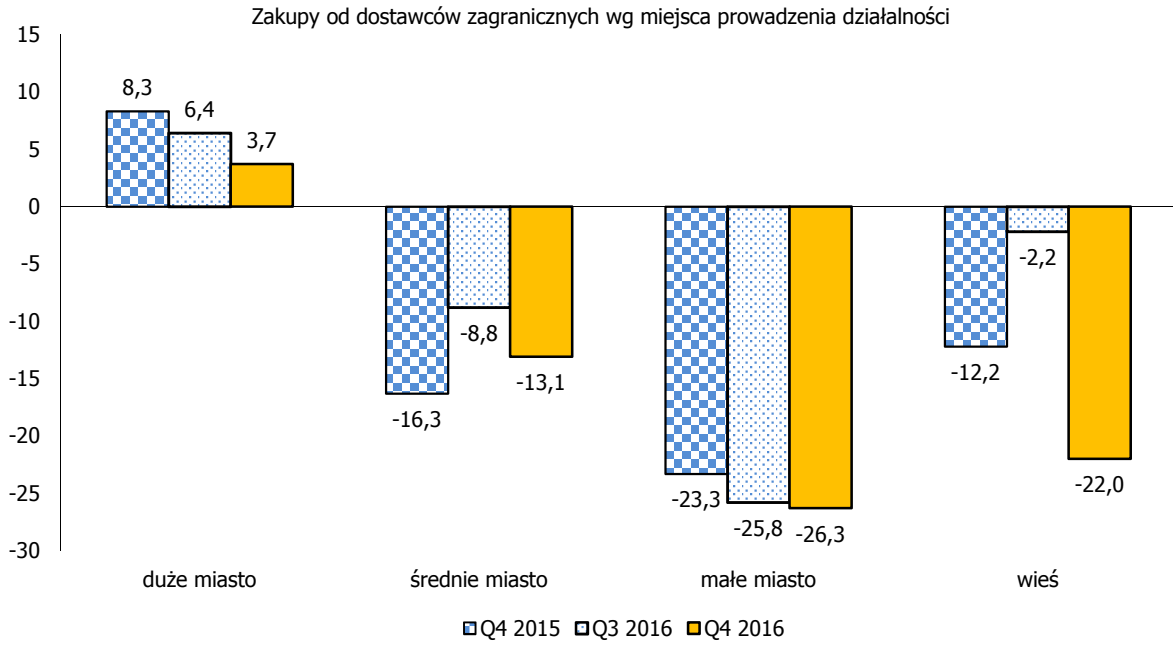

ZAKUPY OD DOSTAWCÓW ZAGRANICZNYCH

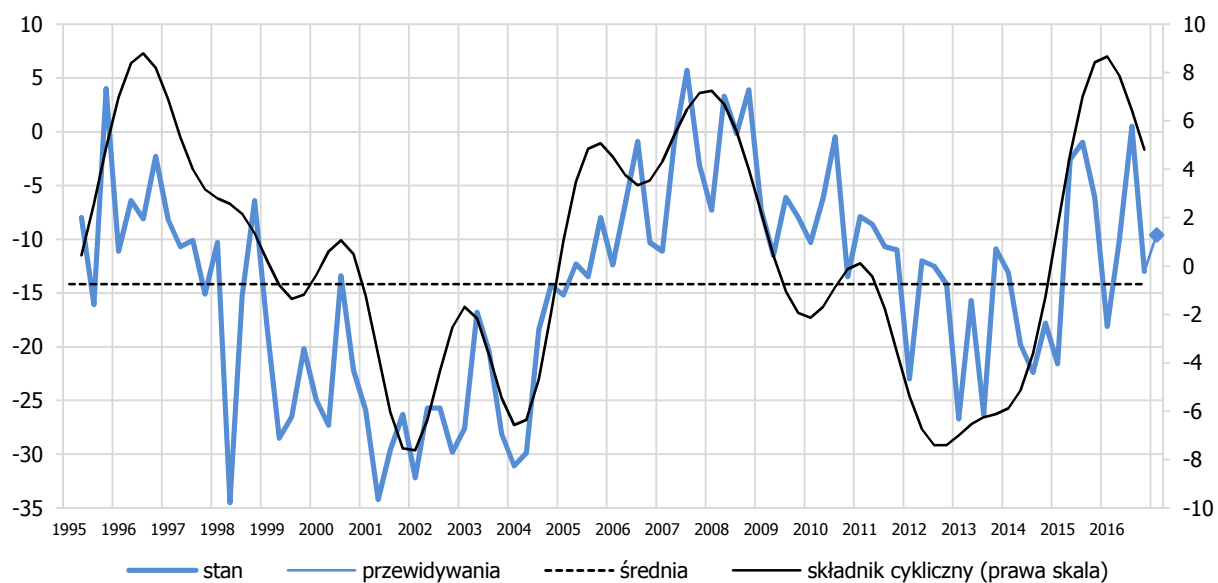

warianty odpowiedzi - odsetki	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016	przewidywania
1. wzrost	7,0	5,3	9,2	9,1	6,5	6,5
2. brak zmiany	74,4	72,5	69,6	73,5	71,9	67,4
3. spadek	18,6	22,3	21,2	17,4	21,7	26,0
saldo (1.-3.)	-11,6	-17,0	-12,0	-8,3	-15,2	-19,5

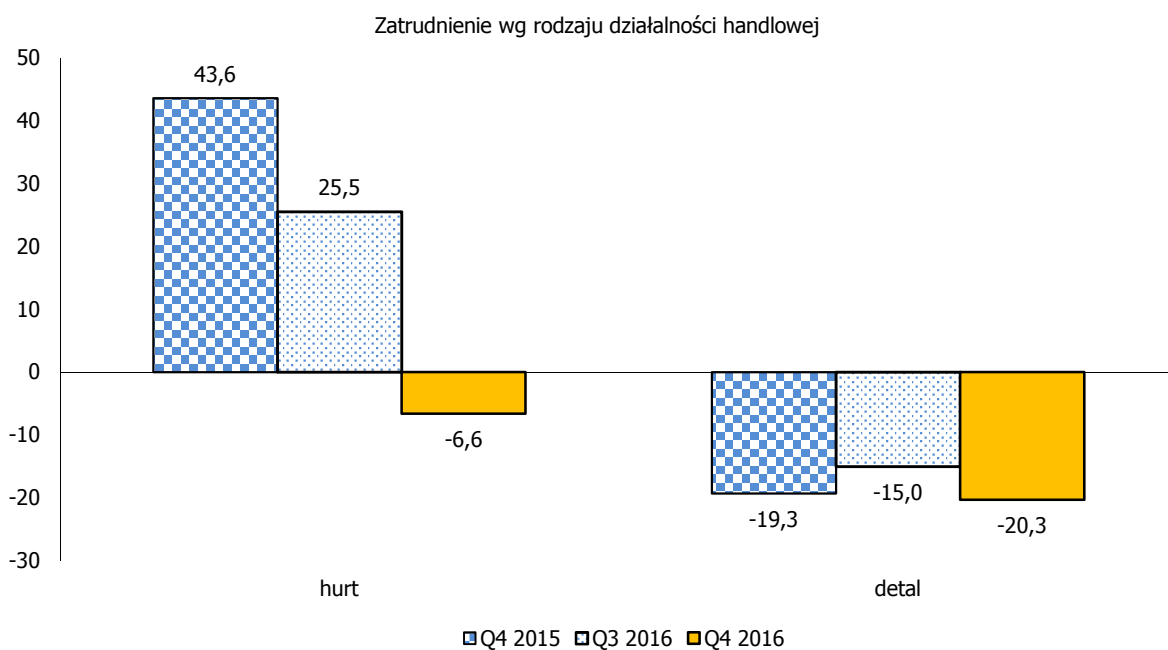

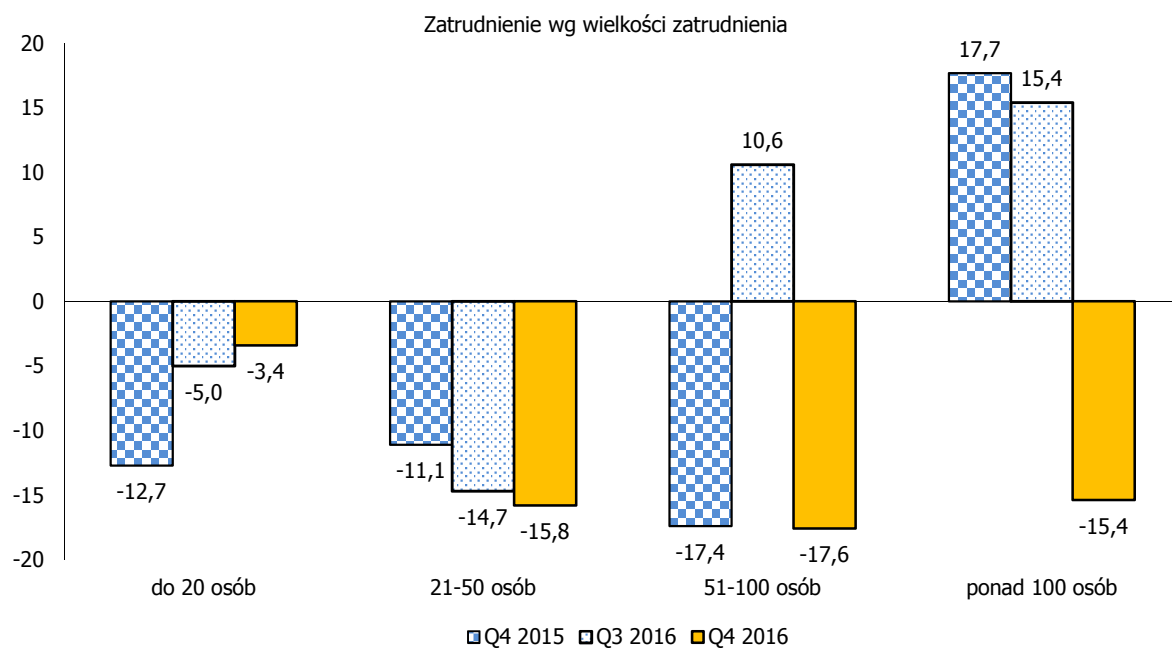
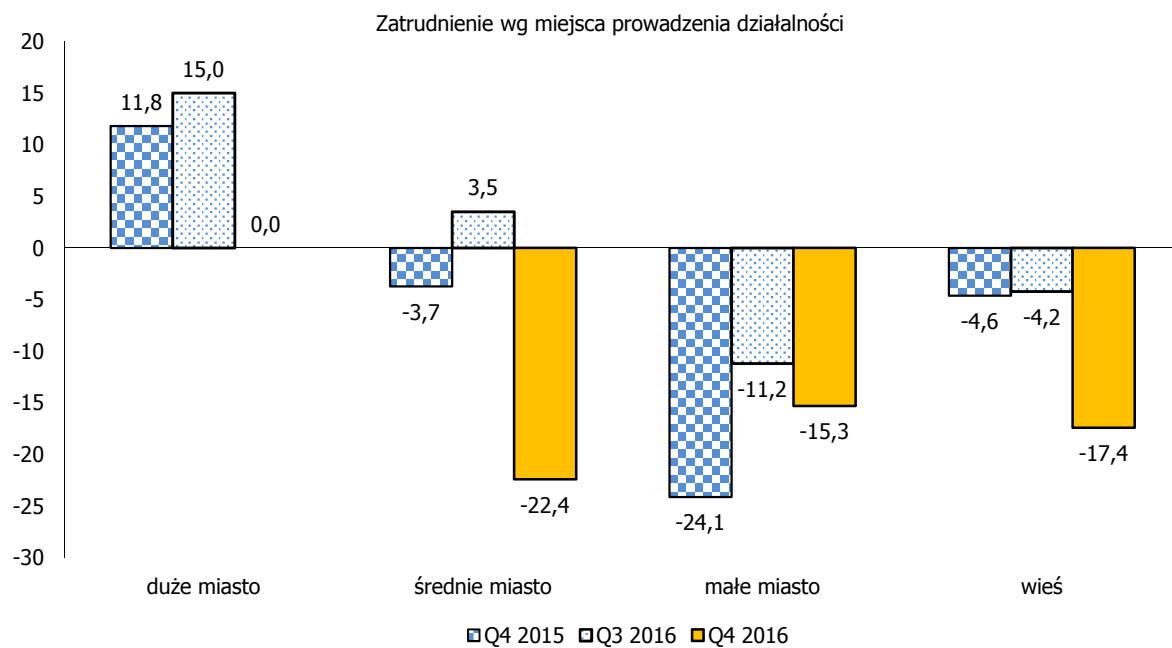
ZATRUDNIENIE

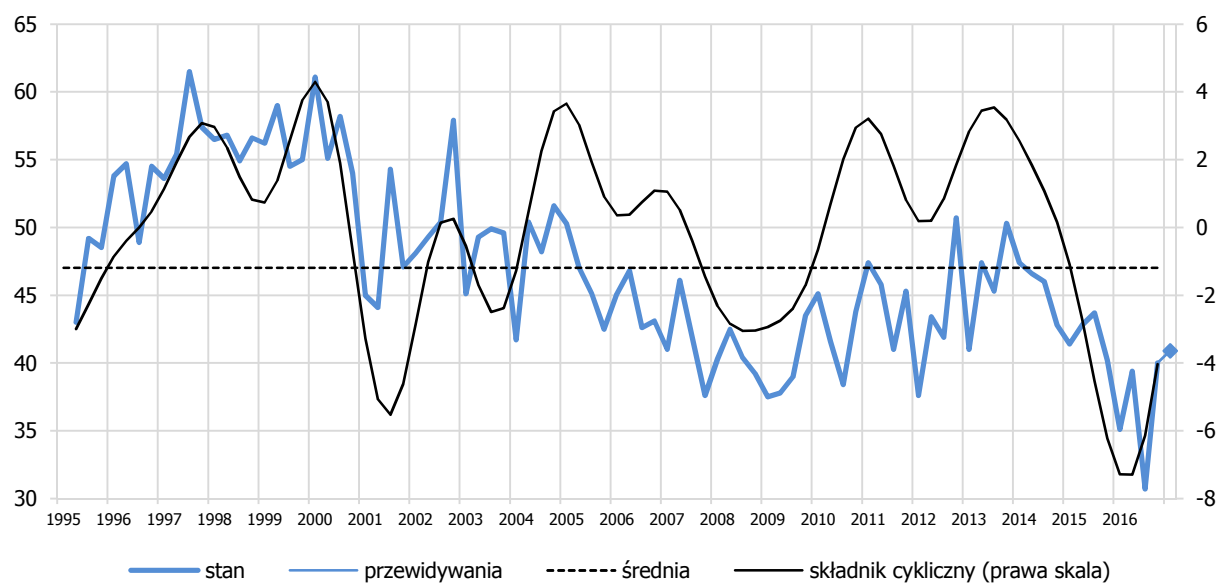
warianty odpowiedzi - odsetki	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016	przewidywania
1. wzrost	15,0	11,3	9,3	12,7	7,9	9,6
2. brak zmiany	63,9	59,0	71,4	75,1	71,1	71,1
3. spadek	21,1	29,7	19,3	12,2	20,9	19,2
saldo (1.-3.)	-6,1	-18,1	-10,0	0,5	-13,0	-9,6

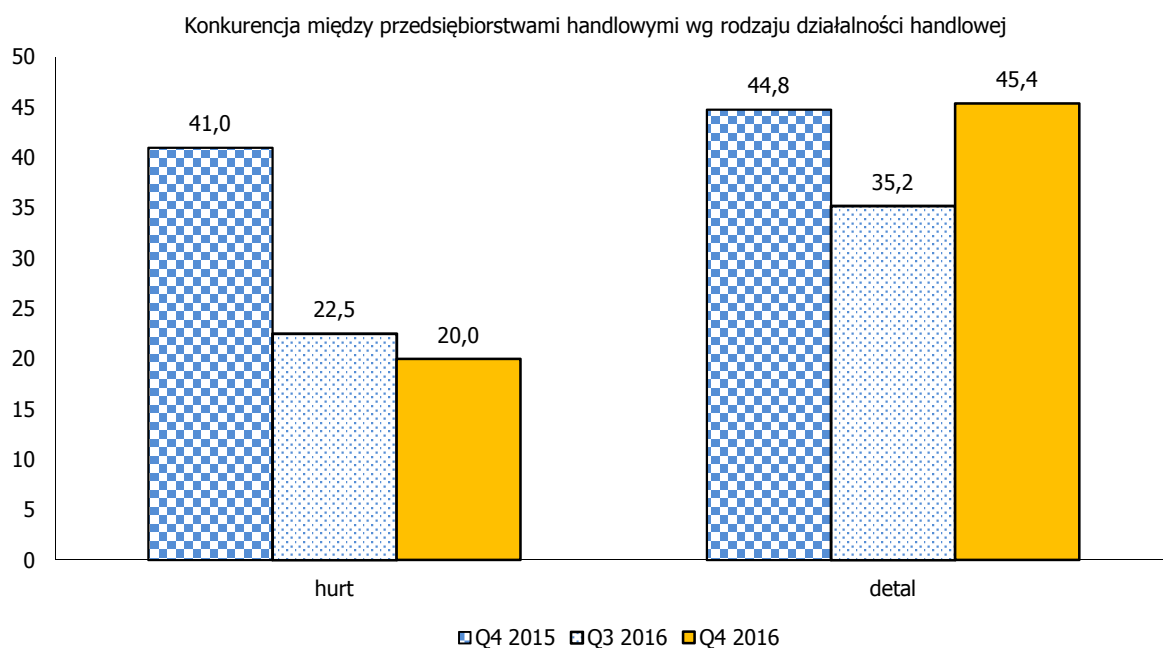

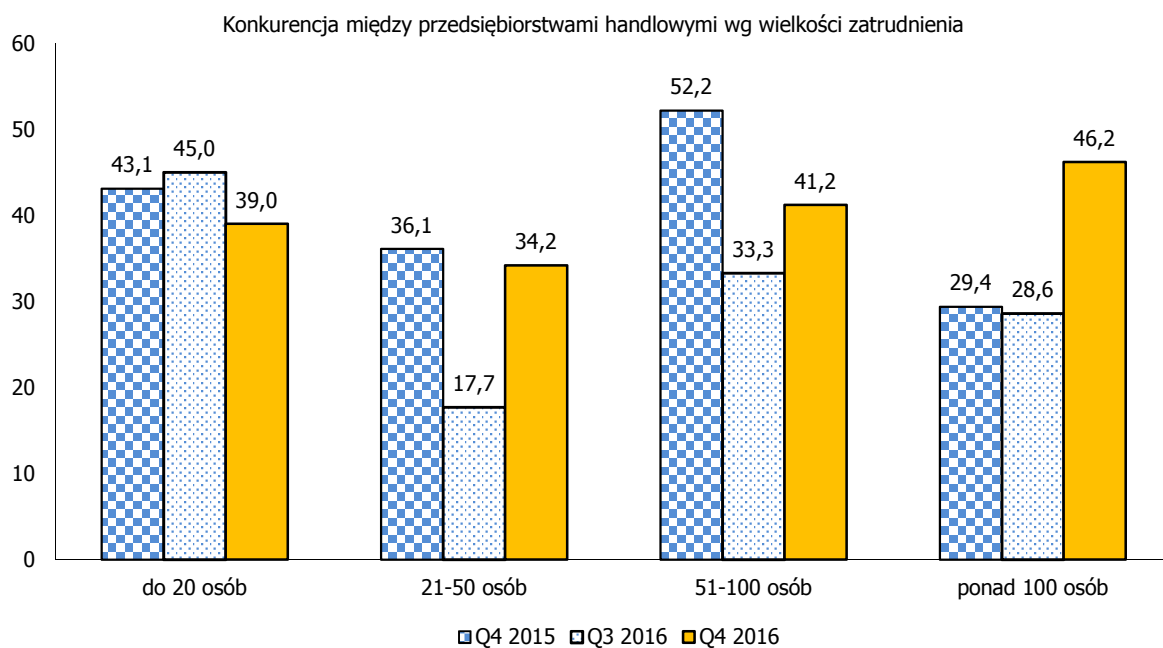
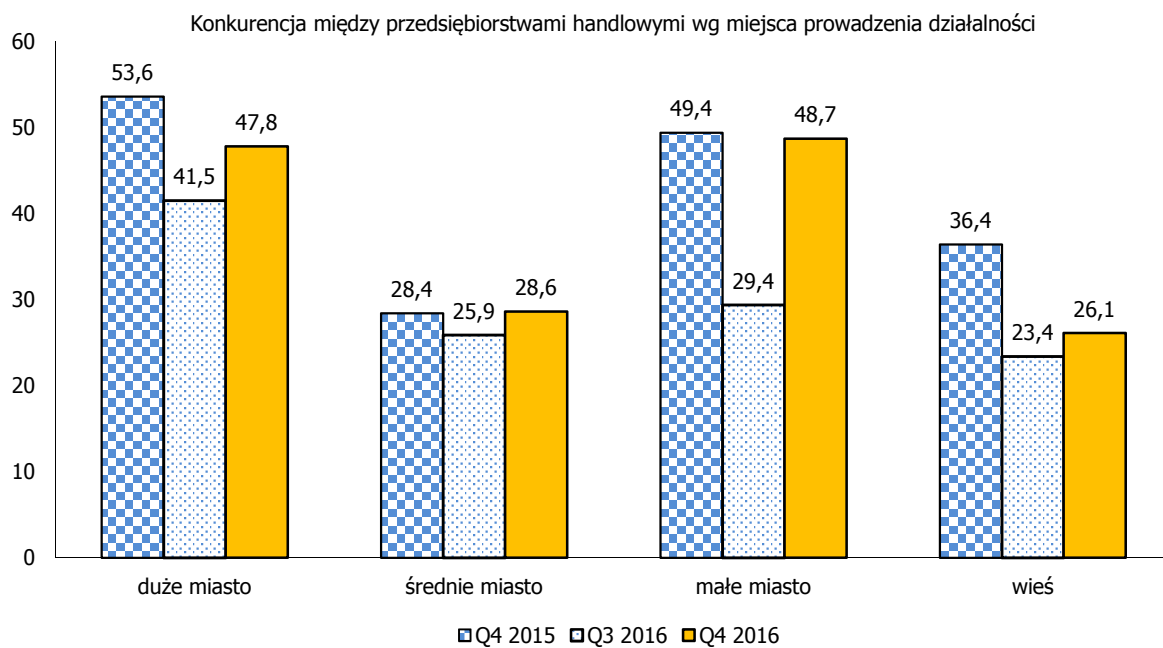

KONKURENCJA POMIĘDZY PRZEDSIĘBIORSTWAMI HANDLOWYMI

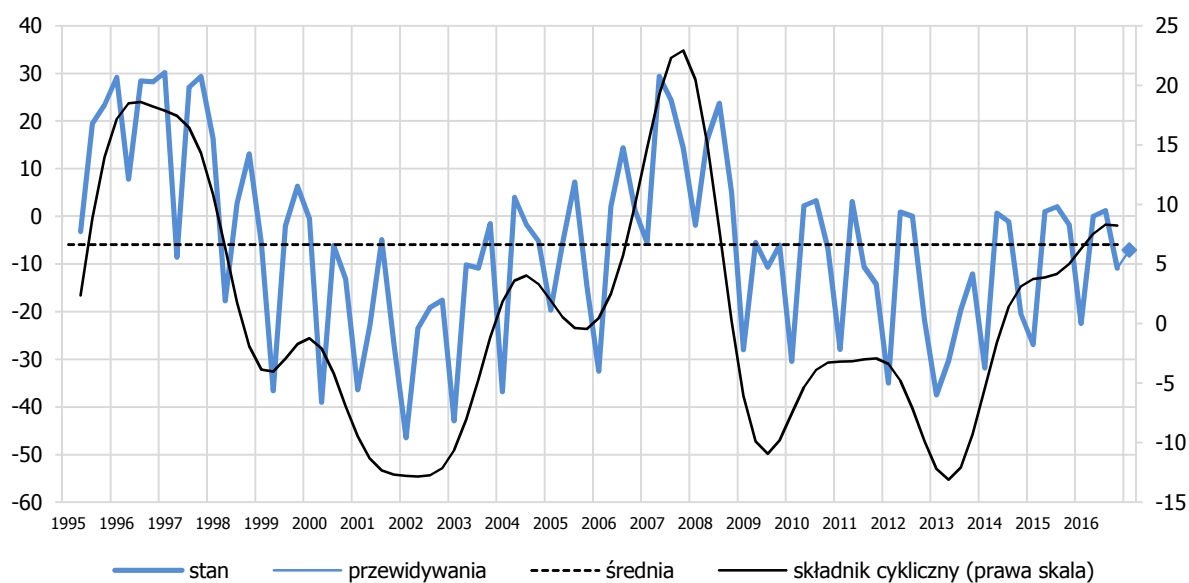

warianty odpowiedzi - odsetki	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016	przewidywania
1. wzrost	41,6	36,2	40,1	33,2	41,3	41,3
2. brak zmiany	56,9	62,8	59,2	64,3	57,5	58,3
3. spadek	1,4	1,1	0,7	2,5	1,3	0,4
saldo (1.-3.)	40,2	35,1	39,4	30,7	40,0	40,9

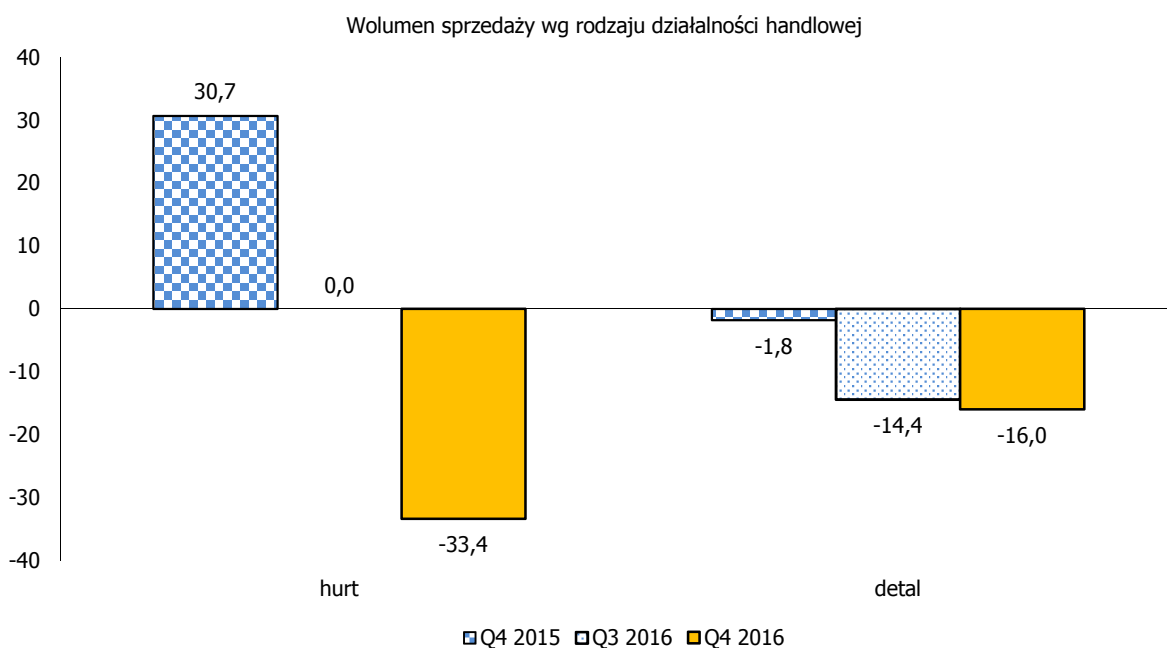

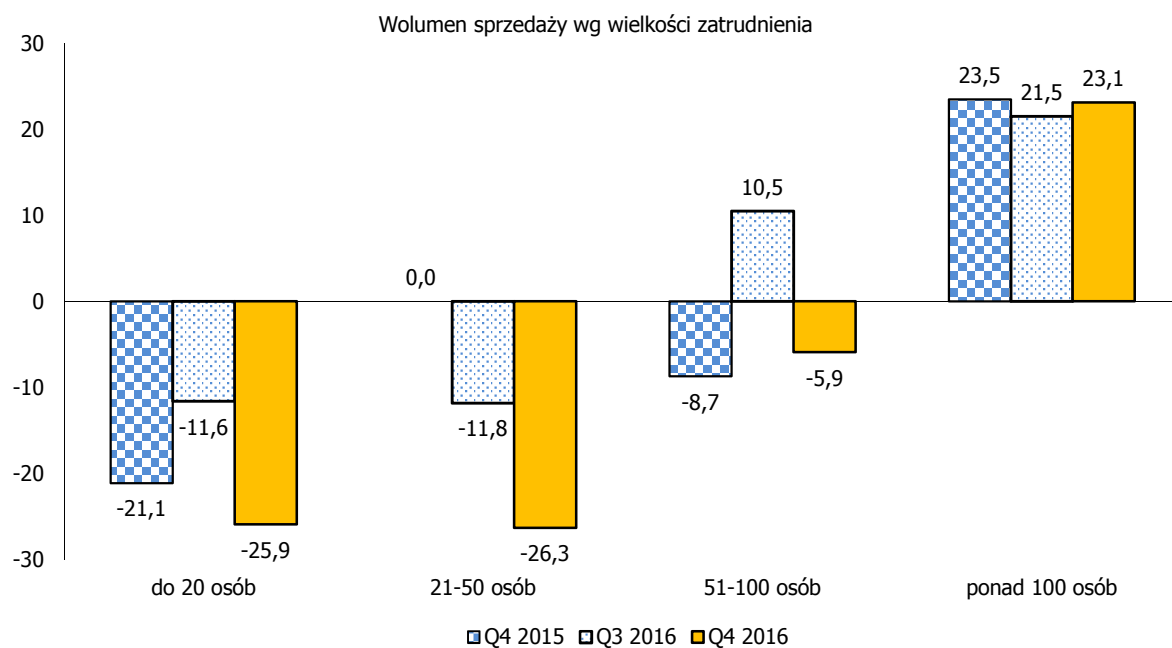
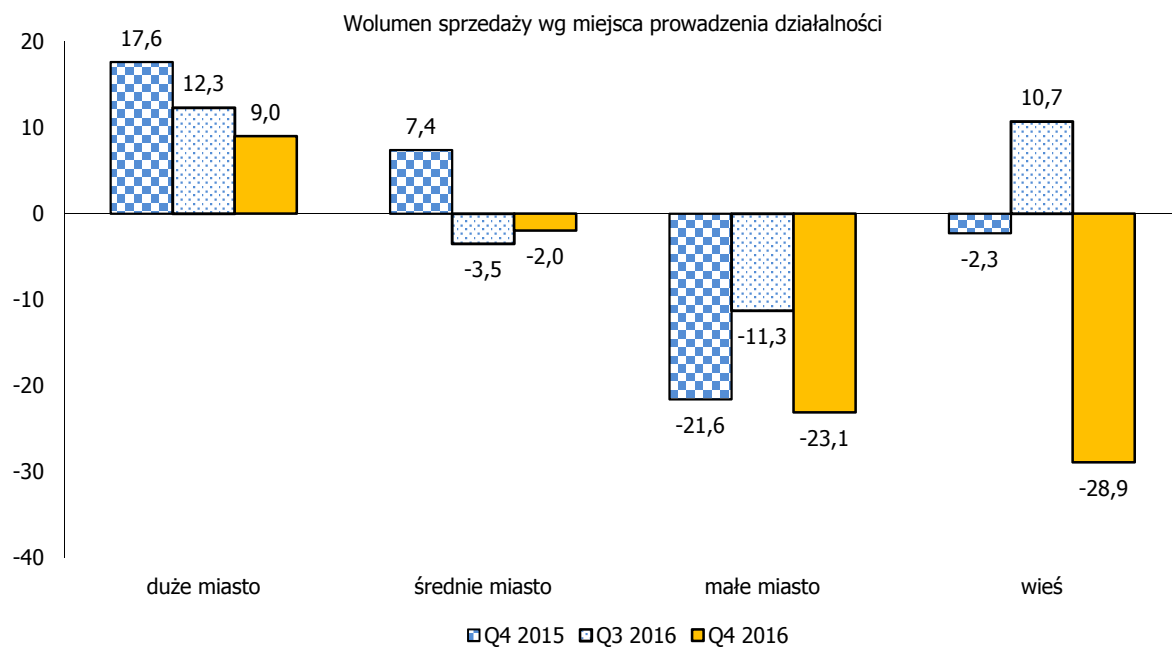

WOLUMEN SPRZEDAŻY

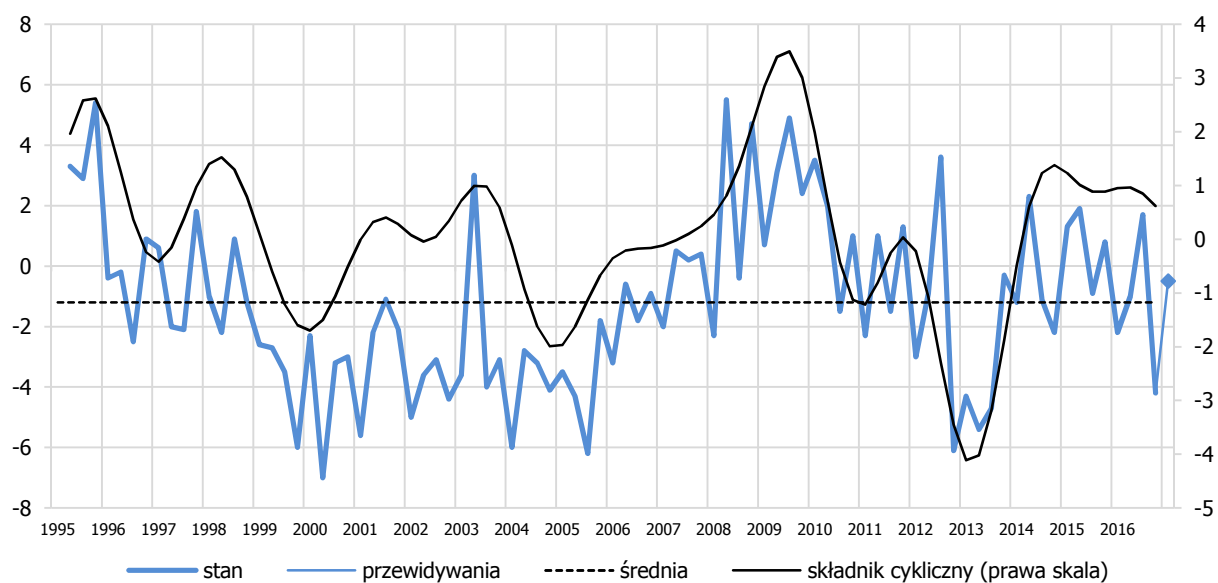

warianty odpowiedzi - odsetki	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016	przewidywania
1. wzrost	23,9	17,3	28,1	23,2	20,5	18,4
2. brak zmiany	50,4	43,0	43,8	54,8	48,1	56,1
3. spadek	25,7	39,8	28,1	22,0	31,4	25,5
saldo (1.-3.)	-1,8	-22,5	0,0	1,2	-10,9	-7,1

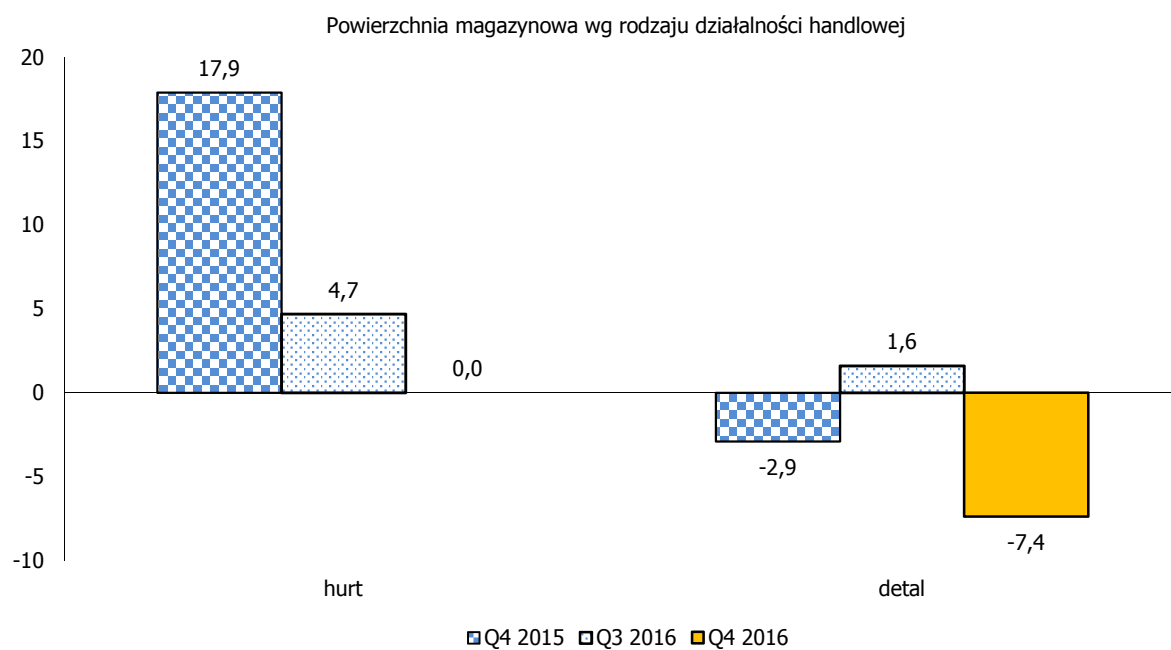

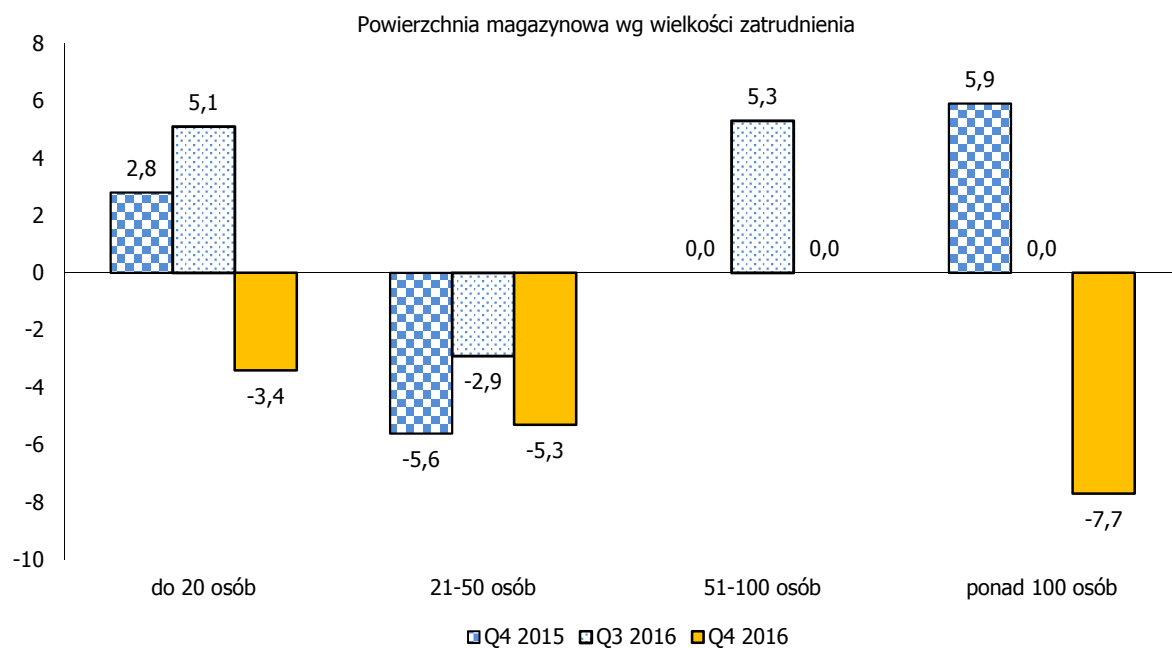
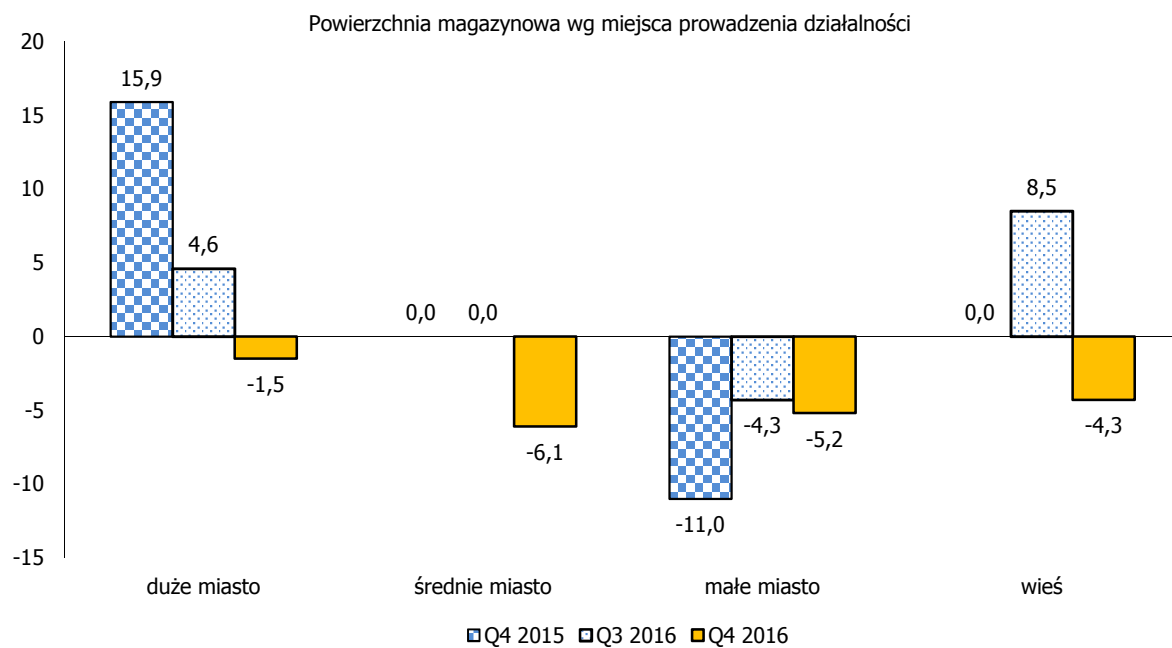

POWIERZCHNIA MAGAZYNOWA

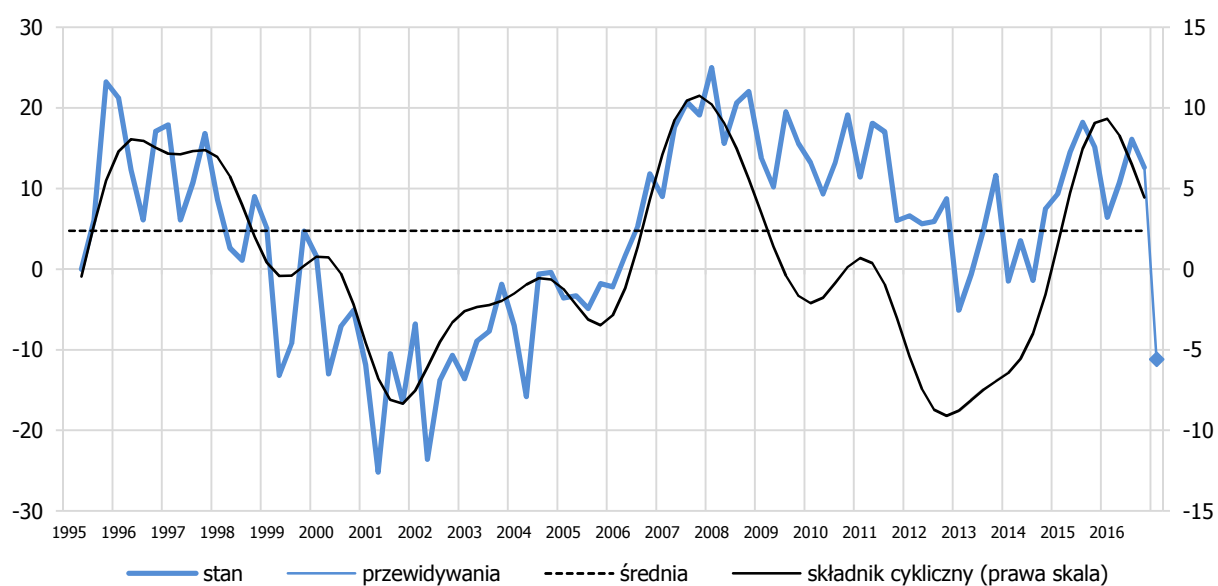

warianty odpowiedzi - odsetki	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016	przewidywania
1. wzrost	5,4	3,2	2,1	4,2	2,5	3,3
2. brak zmiany	90,0	91,4	94,8	93,3	90,8	92,9
3. spadek	4,6	5,4	3,1	2,5	6,7	3,8
saldo (1.-3.)	0,8	-2,2	-1,0	1,7	-4,2	-0,5

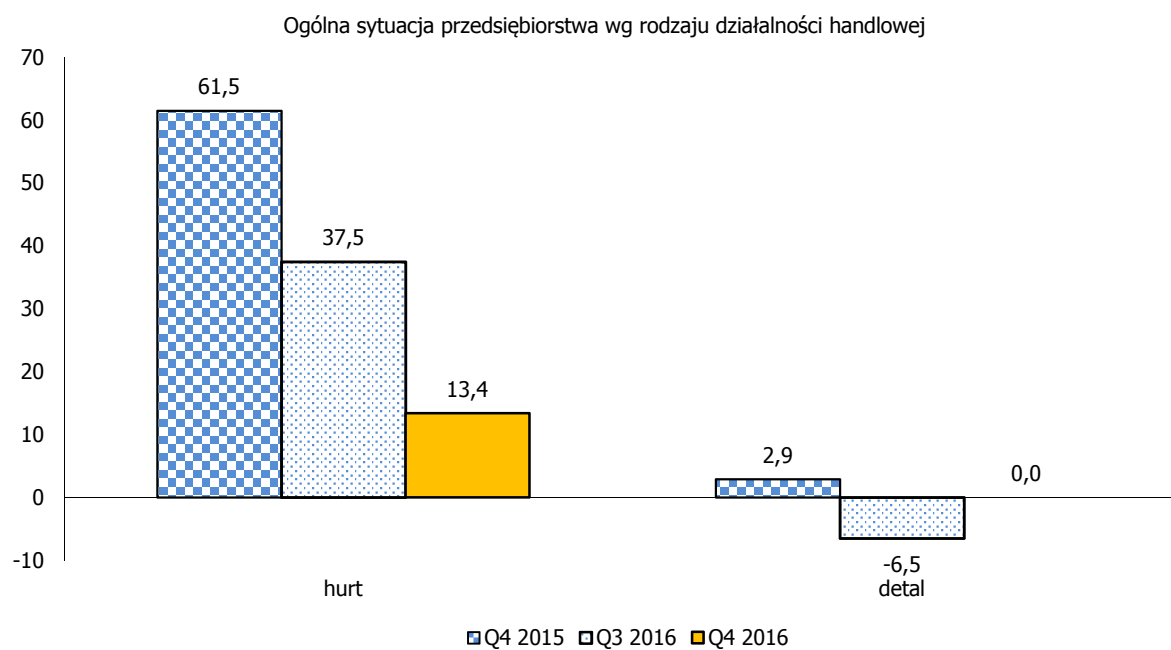

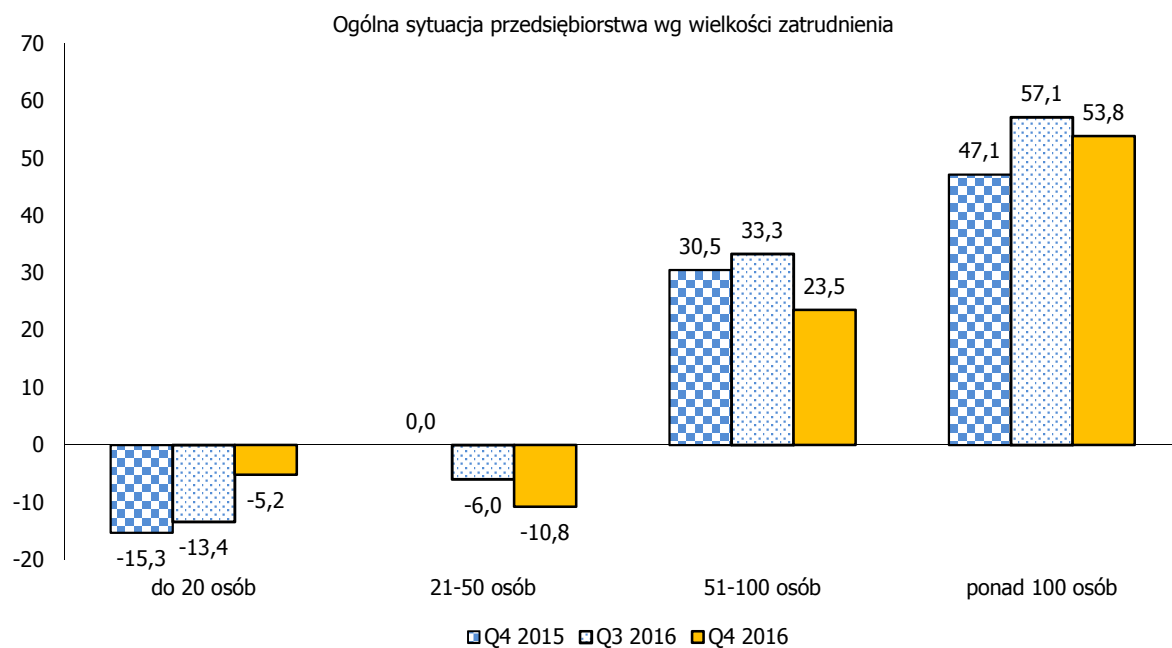
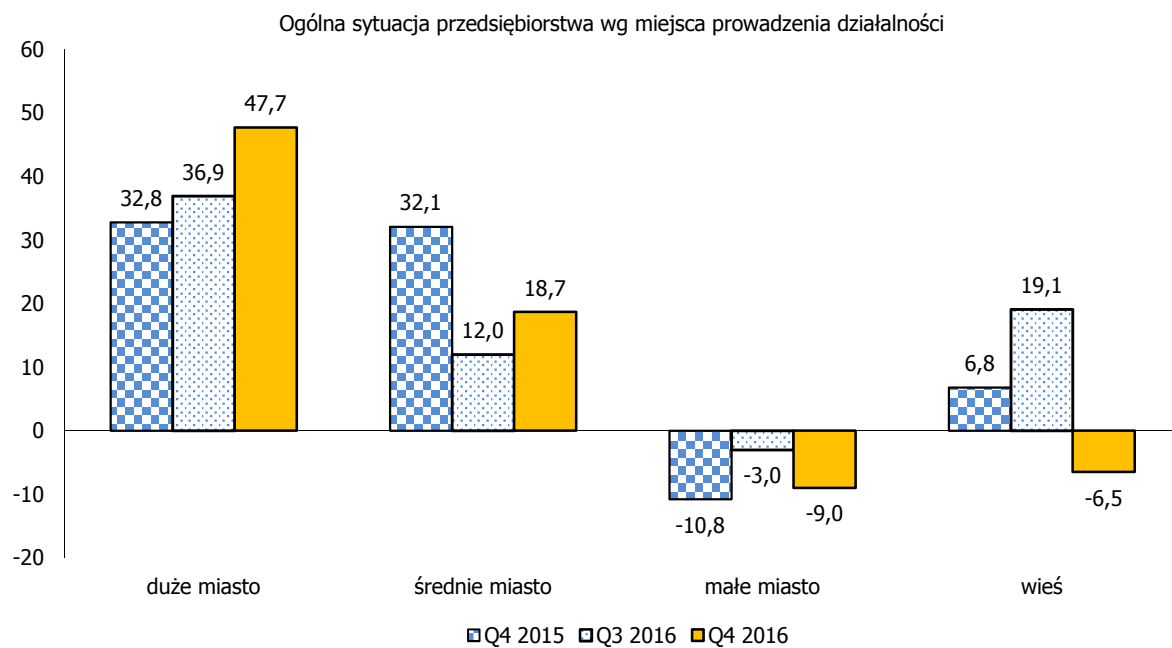
OGÓLNA SYTUACJA PRZEDSIĘBIORSTWA

warianty odpowiedzi - odsetki	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016	przewidywania
1. poprawa	27,6	21,0	25,2	31,4	29,1	9,4
2. brak zmiany	59,9	64,4	60,3	53,4	54,4	70,0
3. pogorszenie	12,5	14,6	14,5	15,3	16,5	20,6
saldo (1.-3.)	15,1	6,4	10,7	16,1	12,6	-11,2

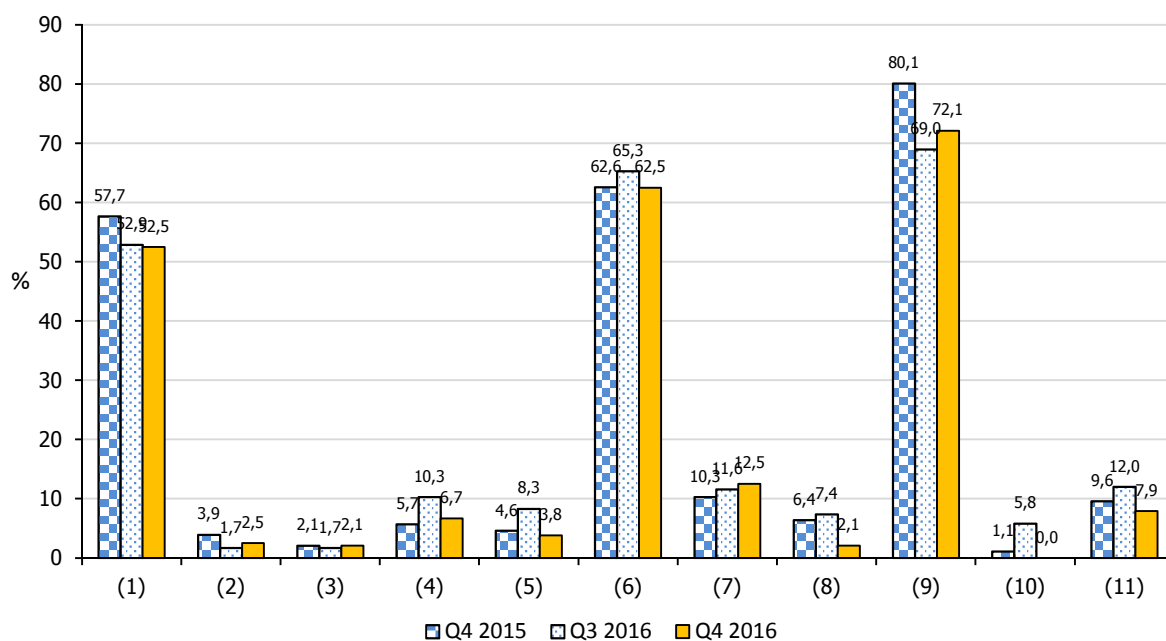

CENY TOWARÓW

	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016
1. wzrost	23,1	24,6	30,9	27,6	36,5
o więcej	6,6	5,7	9,0	6,7	7,6
o tyle samo	6,6	12,1	11,5	9,6	17,6
o mniej	9,9	6,8	10,4	11,3	11,3
2. brak zmiany	69,3	65,1	55,2	60,3	56,7
3. spadek	7,7	10,3	13,9	12,1	6,7
saldo (1.-3.)	15,4	14,3	17,0	15,5	29,8

CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE POPRAWĘ SYTUACJI PRZEDSIĘBIORSTW HANDLOWYCH

- (1) niedostateczny popyt
- (2) niedostateczna podaż sprzedawanych towarów
- (3) jakość towarów
- (4) wysokość oprocentowania kredytów
- (5) możliwość uzyskania kredytów
- (6) koszty zatrudnienia pracowników
- (7) powierzchnia sprzedaży
- (8) wielkość magazynów
- (9) konkurencja
- (10) nie występują
- (11) inne